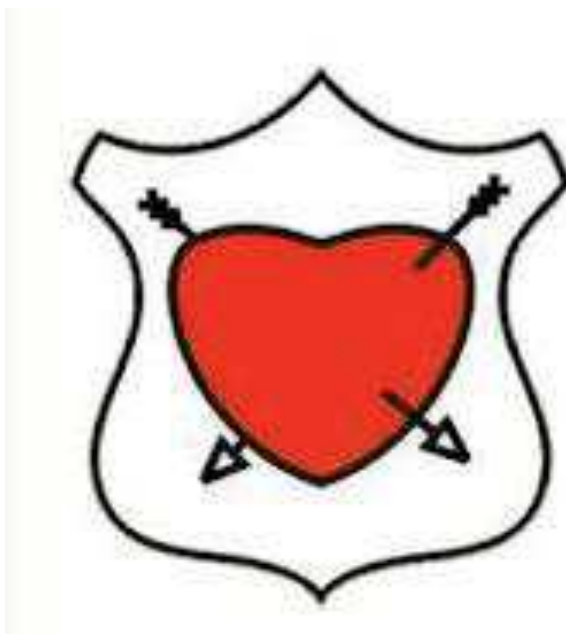

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Milówka 2018

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Metryka dokumentu					
Tytuł dokumentu	<i>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023</i>				
Zamawiający	GMINA MILÓWKA ul. Jana Kazimierza 123 34-360 Milówka				
Wykonawca	TECHMASTER Monika Stasica ul. Kabaty 2 34-300 Żywiec www.techmaster.com.pl tel. +48/33-861-16-87 				
Nr wersji	1.0	Status:	Końcowa	Data:	Sierpień 2018 r.

Wyrazy podziękowania zespół konsultantów składa wszystkim pracownikom Gminy Milówka, za zaangażowanie i współpracę przy tworzeniu niniejszej Programu.

Spis treści

1. Geneza powstania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023	5
2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Milówka	7
3. Szczegółowa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	10
3.1. Diagnoza obejmująca kwestie społeczne	11
Struktura demograficzna społeczeństwa	11
Sytuacja i tendencje na lokalnym rynku pracy	19
Niepełnosprawność	26
Stan bezpieczeństwa publicznego	28
Pomoc społeczna.....	30
Organizacje pozarządowe	32
3.2. Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze	34
3.3. Diagnoza obejmująca kwestie środowiskowe	35
3.4. Diagnoza obejmująca kwestie przestrzenno-funkcjonalne.....	37
Infrastruktura drogowa i komunikacja.....	37
Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa	39
Telefonia komórkowa i Internet.....	41
Sytuacja edukacyjna.....	42
Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	44
Stan opieki zdrowotnej,	46
3.5. Diagnoza obejmująca kwestie techniczne	46
Sytuacja mieszkaniowa i infrastrukturalna	46
3.6. Podsumowanie diagnozy ilościowej.....	48
4. Analiza SWOT dla obszarów zdegradowanych	63
5. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji	65
6. Pogłębiona diagnoza obszaru wskazanego do rewitalizacji	69
7. Wizja i cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.....	81
8. Opis projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	84

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

9. Mechanizmy zapewnienie komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi	100
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	107
11. System wdrażania programu rewitalizacji	108
12. System monitoringu i oceny skuteczności działań i systemu wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	111
13. Spis tabel	116
14. Spis wykresów.....	118
15. Spis map	11818

1. Geneza powstania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Interesariusze rewitalizacji oraz metodologia konsultacji społecznych

W ramach przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 udział wzięli:

- Mieszkańcy poszczególnych miejscowości Gminy Milówka, w tym mieszkańcy obszaru zdegradowanego,
- Przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe prowadzący działalność na obszarze Gminy Milówka,
- Urząd Gminy w Milówce oraz jednostki organizacyjne Gminy, w tym przede wszystkim: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Pozostałe podmioty i jednostki prowadzące działalność w zakresie kultury, oświaty i sportu, działające na terenie Gminy Milówka,
- Pośrednio Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu i Komenda Powiatowa Policji w Żywcu poprzez udostępnienie danych statystycznych dotyczących obszaru Gminy Milówka.

Na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano następujące metody badawcze:

- kwestionariusz ankiety badający opinię mieszkańców na temat zamieszkiwania poszczególnych miejscowości Gminy Milówka – ankiety były rozdawane podczas spotkań z mieszkańcami i przedstawicielami różnych grup społecznych, były także dostępne w Urzędzie Gminy w Milówce,
- spotkania warsztatowe, które odbyły się w każdej miejscowości Gminy, w godzinach zapewniających udział jak największej grupy osób,
- spotkania w Urzędzie Gminy z przedstawicielami władz, a także jednostek organizacyjnych Gminy.

Informacje o spotkaniach warsztatowych były rozpropagowane poprzez sołtysów w poszczególnych miejscowościach, przez księży podczas mszy, a także za pośrednictwem strony internetowej Gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

W zakresie badań ankietowych, kwestionariusze zostały rozdane sołtysom, radnym, pracownikom Urzędu Gminy, z prośbą o ich dalszy kolportaż wśród jak największej grupy osób.

Tabela 1 Lokalizacja i terminy spotkań i konsultacji

Lp.	Lokalizacja spotkań	Termin spotkań i
1	OSP Nielewka	09.10.2015
2	OSP Szare	12.10.2015
3	Gimnazjum w Milówce	14.10.2015
4	OSP Kamesznica	15.10.2015
5	OSP Laliki	16.10.2015
6	Urząd Gminy Milówka	09.2015 – 11.2016

Źródło: opracowanie własne

Zebrane dane, posłużyły do określenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Szczegółowa diagnoza została udostępniona na stronie Urzędu Gminy w Milówce, w okresie 09.05-09.06.2016 r., do konsultacji społecznych. Nie zostały wniesione żadne uwagi, stąd zakres diagnozy pozostał niezmienny.

Dodatkowe informacje pozyskano także w okresie grudzień 2017- styczeń 2018, poprzez rozpropagowanie ankiet wśród mieszkańców (głównie przy pomocy sołtysów oraz GOPS-u).

2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Milówka

Niniejsze opracowanie jest zgodne z dokumentami wyższego rzędu i innymi równoległymi, tj.:

Strategią Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 jest spójny z następującymi celami Strategii Rozwoju Gminy Milówka:

Cel strategiczny III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy:

Cele operacyjne, w ramach celu strategicznego nr 3:

1. Infrastruktura drogowa:

- budowa ciągów pieszych,
- podniesienie jakości połączeń drogowych, znajdujących się na terenie Gminy,
- współpraca z Powiatem Żywieckim w zakresie poprawy jakości wybranych połączeń drogowych na terenie Gminy
- budowa infrastruktury, umożliwiającej rozwój transportu zbiorowego.

2. Infrastruktura ochrony środowiska:

- wykorzystanie OZE, m. in. na potrzeby funkcjonowania sieci oświetlenia na terenie Gminy,
- wdrożenie programu likwidacji niskiej emisji,
- likwidacja / utylizacja całości eternitu, znajdującego się na terenie Gminy.

3. Infrastruktura edukacyjna:

- wysokiej jakości przyszkolna infrastruktura sportowa.

4. Infrastruktura ochrony zdrowia:

- Zapewnienie mieszkańcom szerszego, w stosunku do obecnego dostępu do infrastruktury specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- Zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury opieki nad osobami starszymi,
- Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług rehabilitacyjnych.

5. Infrastruktura społeczna

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

- Tworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu przez mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- Tworzenie na terenie Gminy Centrów Integracji Społecznej w sołectwach,

Cel strategiczny IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości:

Cele operacyjne, w ramach celu strategicznego nr 4:

1. Rozwój zasobów ludzkich

- Wsparcie organizacji zaangażowanych w edukację / rozwój zasobów ludzkich na terenie Gminy w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych, niezbędnych do finansowania kosztów ich działalności,
- Efektywny system opieki społecznej na terenie Gminy,
- Utrzymywanie bliskiego kontaktu z mieszkańcami – dobre rozpoznanie potrzeb mieszkańców oraz potencjalnych obszarów oczekiwanego wsparcia,
- Efektywne przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie osób faktycznie zagrożonych tym zjawiskiem.

2. Tworzenie wysokiej jakości infrastruktury kultury na terenie Gminy Milówka.

Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Milówka

Niniejszy dokument jest zgodny z ustaleniami i zaleceniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Milówka. Wszelkie zaplanowane działania o charakterze inwestycyjnym będą realizowane zgodnie z zapisami Planu. Przedsięwzięcia z tego zakresu dotyczą obszarów/ obiektów publicznych, dla których zostały już określone konkretne uwarunkowania.

Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok

Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Programu. Zgodność dotyczy następujących zapisów:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu lub narkotyków,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych lub narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych lub socjoterapeutycznych,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, realizujących zadania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii w gminie,
- Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej,
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

3. Szczegółowa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

Poniższa diagnoza obejmuje analizę wszystkich sfer, tj. sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej, technicznej, a w szczególności pogłębioną analizę kwestii społecznych, dla całego obszaru Gminy, z wyodrębnieniem poszczególnych miejscowości.

Na tym etapie posłużono się danymi pozyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Milówce, Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, Komendy Powiatowej Policji w Żywcu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie, i innych.

Pozyskane informacje statystyczne pozwoliły na dokonanie oceny każdej miejscowości względem Gminy i wyodrębnić obszary, w których koncentracja problemów jest największa. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają zaproponowane mierniki rozwoju, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2) środowiskowych – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niesfunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

3.1.Diagnoza obejmująca kwestie społeczne

Gmina Milówka jest gminą wiejską położoną w południowej części Kotliny Żywieckiej, w bezpośrednim sąsiedztwie Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Gmina stanowi 9,46% powierzchni powiatu. Według danych GUS gmina Milówka ma obszar 98,43 km², z czego 35% stanowią użytki rolne, a 51% użytki leśne. Gmina Milówka obejmuje 5 miejscowości. Są to Kamesznica, Laliki, Nielewka, Milówka oraz Szare.

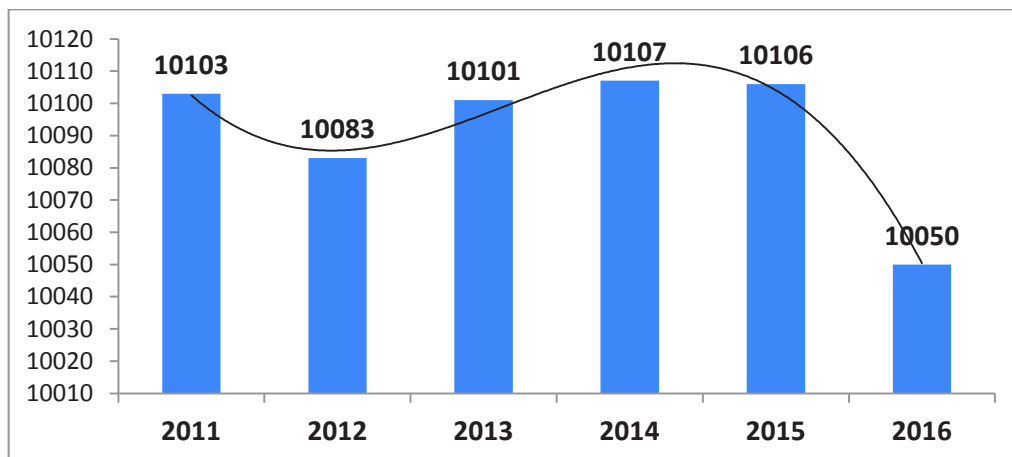
Pod względem powierzchni, miejscowości Gminy można uszeregować w następujący sposób:

- a) Kamesznica – 39,32 km², (40% powierzchni Gminy),
- b) Milówka – 26,49 km², (26,9% powierzchni Gminy),
- c) Laliki – 13,58 km², (13,8% powierzchni Gminy),
- d) Nielewka – 11,78 km², (12% powierzchni Gminy),
- e) Szare – 7,26 km² (7,3% powierzchni Gminy).

Struktura demograficzna społeczeństwa

Gminę Milówka zamieszkuje 10 050 mieszkańców (stan na 31.12.2016 r.). W 2012 roku zanotowano spadek liczby ludności o 0,2% w stosunku do roku poprzedniego. W latach 2013 oraz 2014 liczba ludności zwiększała się, kształtując się na poziomie 10 107 w roku 2014, czyli na poziomie wyższym niż w roku 2011, po którym to nastąpił znaczny spadek liczby ludności w Gminie. Największy spadek liczby ludności odnotowano w roku 2016 – aż o 0,5% w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Milówka w latach 2011–2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Sytuacja demograficzna poszczególnych miejscowości kształtuje się bardzo różnie, w miejscowości Kamesznica w latach 2011-2015 odnotowywano stały przyrost mieszkańców, podobnie w miejscowości Milówka na przestrzeni tych lat, z wyjątkiem roku 2012 można było zaobserwować wzrost liczby mieszkańców. W pozostałych miejscowościach dostrzec należy stały spadek, bądź też wahania, raz wzrost, raz spadek. Niepokojący jest rok 2016, w którym nastąpił znaczny spadek mieszkańców w całej Gminie, do którego mocno przyczyniły się spadki w miejscowości Kamesznica i Milówka. Szczegółowe dane prezentuje tabela poniżej.

Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Milówka w latach 2011–2016 według miejscowości

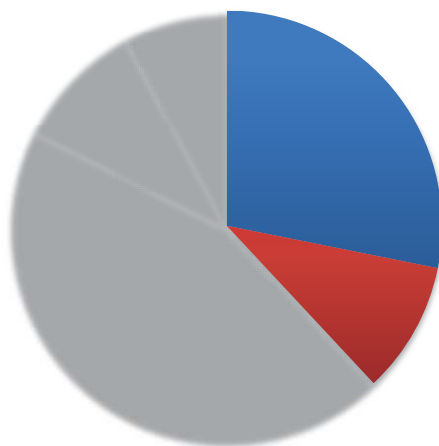
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kamesznica	2818	2831	2840	2846	2854	2839
Laliki	1022	1007	1004	1000	987	987
Milówka	4475	4469	4484	4483	4486	4454
Nieledwia	999	999	988	985	991	992
Szare	789	777	785	793	788	788
Ogółem	10103	10083	10101	10107	10106	10050

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Prawie co drugi mieszkaniec Gminy Milówka zamieszkuje miejscowość Milówka. Kolejną najliczniej zamieszkiwaną miejscowością jest miejscowość Kamesznica – zamieszkuje ją 28% wszystkich mieszkańców Gminy. Laliki i Nieleddwia zamieszkuje po 10% ludności, a najmniejszą społecznością stanowią mieszkańcy miejscowości Szare – stanowią 8% ludności. Struktura ta w latach 2011-2016 pozostaje praktycznie niezmienna.

Wykres 2 Struktura ludności w Gminie Milówka w roku 2016 według miejscowości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Podsumowując powyższe informacje wskaźnik depopulacji w poszczególnych miejscowościach i w całej Gminie jest następujący:

- Kamesznica – w odniesieniu do roku 2011, w 2016 wyniósł + 0,7,
- Laliki – w odniesieniu do roku 2011, w 2016 wyniósł – 3,4,
- Milówka – w odniesieniu do roku 2011, w 2016 wyniósł – 0,46,
- Nieleddwia – w odniesieniu do roku 2011, w 2016 wyniósł – 0,7,
- Szare – w odniesieniu do roku 2011, w 2016 wyniósł – 1,39,
- Gmina – w odniesieniu do roku 2011, w 2016 wyniósł – 0,52.

Pod względem grup ekonomicznych, sytuacja poszczególnych miejscowości kształtuje się różnie odnosząc się do sytuacji dla Gminy rozpatrywanej jako całości. W całej Gminie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

około 60,2% mieszkańców stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym, 18,3% to osoby w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 21,5% należą do grupy w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźniki te mają duże znaczenia biorąc pod uwagę przyszłościową sytuację gospodarczą i społeczną Gminy i jej poszczególnych miejscowości. Od lat obserwuje się zjawisko starzejącego się społeczeństwa, co ma również miejsce w Gminie Milówka. Stwarza to takie problemy jak wzrost wydatków Państwa na emerytury czy też wzrost wydatków na cele zdrowotne/ opiekę społeczną. Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym wiąże się docelowo z małym dopływem na rynek pracy osób w wieku aktywności zawodowej.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty, odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym jest najniższy w miejscowościach Laliki oraz Szare, natomiast wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym jest najwyższy w Lalikach.

Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3 Struktura ludności według grup ekonomicznych w Gminie Milówka w 2016 według miejscowości

	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym
Kamesznica	19,1	60,6	20,3
Laliki	16,3	60,3	23,4
Milówka	18,1	59,8	22,1
Nieledwia	18,8	58,9	22,3
Szare	17,9	62,4	19,7
Gmina	18,3%	60,2%	21,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Milówce

W Gminie Milówka, w 2016 r. wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniósł 66,1% i wielkość ta niestety wzrosła w stosunku do roku 2015 (65,5%).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wyniosła aż 118,2%, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła 35,8%.

Taka sytuacja prowadzi do sformułowania następujących wniosków:

- W Gminie Milówka, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (60,2%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (39,8%). Jest to sytuacja niekorzystna.
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym (18,3%) rodzi obawę niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy.

Wskaźniki te w poszczególnych miejscowościach zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 4 Wskaźniki według grup ekonomicznych w miejscowościach Gminy Milówka (2016 rok)

	Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Kamesznica	65,0	106,2	33,4
Laliki	65,8	143,5	38,8
Milówka	67,2	122,0	36,9
Nieledwia	69,7	118,6	37,8
Szare	60,2	110,0	31,5
Gmina	66,1	118,2	35,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Milówce

Jak pokazuje tabela oraz wykres poniżej, liczba urodzeń w latach 2011-2014 na terenie Gminy Milówka wzrastała, by w roku 2015 odnotować spadek. Ze względu na wysoką liczbę zgonów, w latach 2011-2012 mieliśmy do czynienia z ujemnym przyrostem naturalnym dla Gminy. W kolejnych latach 2013-2014 sytuacja uległa poprawie i liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów. W latach 2015-2016 ponownie nastąpił ujemny przyrost naturalny.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Ruch naturalny w okresie między 2011 a 2016 rokiem, w poszczególnych miejscowościach kształtuje się następująco:

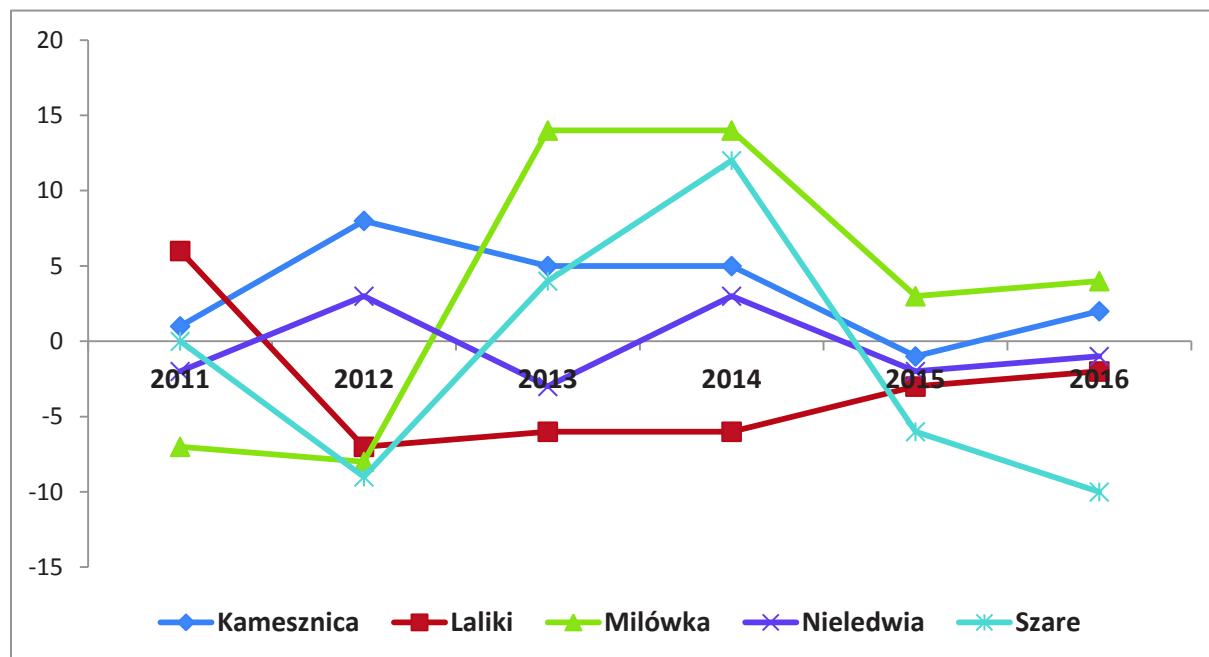
- W Kamesznicy jedynie w 2015 odnotowano ujemny przyrost naturalny,
- W Milówce, dodatni przyrost naturalny odnotowuje się od 2013 roku,
- W Nieleddwi i Szarem sytuacja praktycznie co roku kształtuje się inaczej, mamy do czynienia na zmianę raz z dodatnim raz z ujemnym przyrostem naturalnym,
- W Lalikach sytuacja jest najgorsza, bo jedynie w 2011 roku przyrost naturalny był dodatni.

Tabela 5 Liczba urodzeń oraz zgonów na terenie Gminy Milówka w latach 2011–2016

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	Ur.	Zg.	Ur.	Zg.	Ur.	Zg.	Ur.	Zg.	Ur.	Zg.	Ur.	Zg.
Kamesznica	26	25	41	33	33	28	36	31	30	31	35	33
Laliki	10	4	9	16	8	14	7	13	9	12	10	12
Milówka	47	54	41	49	45	31	48	34	50	47	51	47
Nieleddwia	8	10	12	9	10	13	15	12	14	16	15	16
Szare	6	6	3	12	12	8	19	7	8	14	4	14
Ogółem	97	99	106	119	108	94	125	97	111	120	115	119

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Wykres 3 Przyrost naturalny w sołectwach Gminy Milówka w latach 2011–2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Tabela 6 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Kamesznica	-0,35	+0,7	+0,7
Laliki	6,00	+1,0	-2,0
Milówka	-0,66	-1,3	+0,89
Nieleďwia	11,16	+5,0	-1,0
Szare	6,30	-7,6	-12,8
Gmina	1,78	-0,3	-0,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

W zakresie migracji, w latach 2011-2016, na terenie całej Gminy odnotowywano dostanie saldo migracji, co jest pozytywną informacją. Biorąc pod uwagę poszczególne sołectwa sytuacja najkorzystniej kształtowała się w Kamesznicy, Milówce, Nieleďwi gdzie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

przez analizowany czas również saldo migracji było dodatnie. Najslabiej wypadają Laliki, gdzie w okresie 2012-2015 saldo migracji było ujemne lub zerowe, dopiero w 2016 odnotowano mocne dodatnie saldo migracji. Sytuacja w Szarem wskazywała na dodatnie saldo w latach 2011 oraz 2013-2015, w roku 2016 odnotowano zerowe saldo migracji.

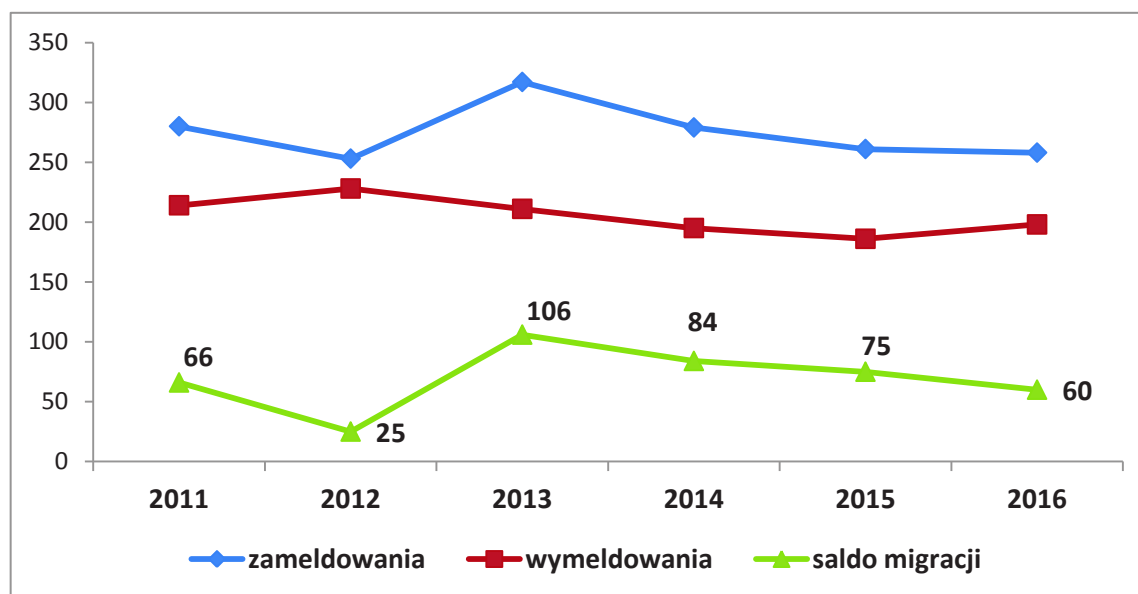
Szczegółowe dane przedstawia tabela i wykres poniżej.

Tabela 7 Migracje (liczba zameldowań i wymeldowań ogółem) na terenie Gminy Milówka w latach 2011–2016

	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	Z	W	Z	W	Z	W	Z	W	Z	W	Z	W
Kamesznica	70	57	74	55	92	55	86	57	72	41	75	58
Laliki	22	17	25	31	25	25	20	20	33	39	20	11
Milówka	138	106	110	101	146	90	113	85	97	66	118	95
Nieledwia	23	20	24	15	30	28	31	19	35	22	32	21
Szare	27	14	20	26	24	13	29	14	24	18	13	13
Ogółem	280	214	253	228	317	211	279	195	261	186	258	198

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Wykres 4 Migracje w Gminie Milówka w latach 2011–2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Tabela 8 Saldo migracji na 1000 mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Kamesznica	10,18	10,86	5,98
Laliki	0,00	-6,07	9,11
Milówka	6,24	6,91	5,16
Nieledwia	12,18	13,11	11,08
Szare	18,91	7,61	0
Gmina	8,31	7,42	5,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Sytuacja i tendencje na lokalnym rynku pracy

W 2016 r. osoby bezrobotne stanowiły 4,08% mieszkańców w wieku produkcyjnym Gminy. Od roku 2012 w Gminie Milówka obserwujemy stały spadek ogólnej liczby osób pozostających bez pracy. Tendencja ta dotyczy wszystkich miejscowości (jedynie w przypadku sołectwa Szare, w 2016 r. odnotowano niewielki wzrost). W roku 2012 takich osób było 619, a dwa lata później w roku 2016 już tylko 241. Biorąc pod uwagę liczbę osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym, w danej miejscowości, w 2016 r., najgorsza sytuacja występuje w miejscowościach Kamesznica i Szare, gdzie wskaźnik w ten sposób obliczonego poziomu bezrobocia kształtuje się na poziomie odpowiednio 4,8% i 4,5%. Biorąc pod uwagę rok 2015, mocno od średniej odstawało sołectwo Laliki. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 9 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Milówka w latach 2011-2016 w podziale na miejscowości

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Udział osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w 2015 r.	Udział osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w 2016 r.
Kamesznica	149	169	175	123	79	83	4,5	4,8
Laliki	50	69	52	40	34	21	5,7	3,5
Milówka	197	263	259	177	129	100	4,7	3,7
Nieledwia	48	68	52	41	28	21	4,7	3,5
Szare	38	50	49	33	19	22	3,8	4,5
Ogółem	482	619	587	414	289	247	4,7	4,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Żywcu

Biorąc pod uwagę płeć osób bezrobotnych w Gminie Milówka w zależności od miejscowości i od analizowanego roku w grupie tej przeważają raz mężczyźni raz kobiety. Wskaźnik dla całej Gminy, w 2016 r. wyniósł 49,1%. Sołectwa w których w strukturze bezrobotnych przeważały kobiety to Kamesznica i Szare. Odnosząc się do ogólnych trendów, faktem jest niestety, iż w przeważającej liczbie gmin w Polsce w strukturze bezrobotnych przeważają kobiety. Analizując sytuację w ostatnich latach w poszczególnych miejscowościach, sytuacja wyglądała następująco:

W Kamesznicy do 2014 r. wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni. Podobnie sytuacja wygląda w Milówce i Nieledwi – również w tej miejscowości były lata, kiedy wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni. Wynika to z faktu, iż wielu mężczyzn pracowało w leśnictwie i górnictwie, niestety z uwagi na zniszczenia w lesie, a także fakt dużych zwolnień w kopalniach, wielu mężczyzn pozostało bez pracy.

W Lalikach w analizowanym okresie, były lata kiedy w strukturze bezrobotnych dominowały kobiety lub była równowaga. W małej miejscowości Szare, przez cały analizowany okres było więcej bezrobotnych kobiet.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 10 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Milówka w latach 2011-2016 w podziale na kobiety i mężczyzn

	2011		2012		2013		2014		2015		2016		% bezrobotnych kobiet w 2016 r.
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
Kamesznica	70	79	82	87	84	91	60	63	45	34	46	37	55,4
Laliki	29	21	39	30	26	26	19	21	17	17	10	11	47,6
Milówka	102	95	126	137	121	138	94	83	54	75	50	50	50,0
Nieledwia	25	23	27	41	24	28	18	23	13	15	10	11	47,6
Szare	28	10	33	17	25	24	19	14	13	6	12	10	54,5
Ogółem	482		619		587		414		289		247		49,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Żywcu

Jeśli chodzi o podział osób bezrobotnych ze względu na rodzaj posiadanego wykształcenia w Gminie Milówka, największą grupę stanowią we wszystkich analizowanych latach osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym lub niższym. W każdym z lat 2011-2016 stanowią mocno powyżej 50% ogółu bezrobotnych. Tabele poniżej prezentują dane dotyczące bezrobocia ze względu na rodzaj wykształcenia w podziale na miejscowości Gminy w latach 2011-2016.

Tabela 11 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2011

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Kamesznica	6	33	21	44	18
2.	Laliki	1	6	12	15	20
3.	Milówka	27	31	34	57	52
4.	Nieledwia	5	8	3	18	18
5.	Szare	1	6	9	20	17
Razem		40	84	79	154	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 12 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2012

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Kamesznica	11	27	17	54	62
2.	Laliki	8	13	7	18	18
3.	Milówka	27	46	46	77	62
4.	Nieledwia	4	12	2	22	25
5.	Szare	2	12	4	28	15
Razem		52	110	76	199	182

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 13 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2013

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Kamesznica	10	39	22	49	55
2.	Laliki	1	4	11	13	23
3.	Milówka	34	51	41	75	55
4.	Nieledwia	4	8	3	23	14
5.	Szare	4	7	3	21	17
Razem		53	109	80	181	164

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 14 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2014

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Kamesznica	7	41	10	32	33
2.	Laliki	1	6	5	10	18
3.	Milówka	22	28	32	48	44
4.	Nieledwia	3	7	3	13	15
5.	Szare	5	4	4	13	10
Razem		38	86	54	116	120

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 15 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2015

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Kamesznica	8	21	14	22	30
2.	Laliki	3	3	6	11	13
3.	Milówka	13	17	12	32	22
4.	Nieledwia	3	7	1	12	14
5.	Szare	2	5	2	5	11
Razem		29	53	35	82	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Tabela 16 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2016

Lp.	Sołectwo	Rodzaj wykształcenia				
		wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
1.	Kamesznica	9	20	11	17	28
2.	Laliki	2	4	5	3	8
3.	Milówka	16	15	16	32	18
4.	Nieledwia	2	5	2	9	4
5.	Szare	1	4	2	7	7
Razem		30	48	36	68	65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Analizując dane dla poszczególnych miejscowości, tendencja jest taka jak dla całej Gminy, w każdym sołectwie wśród osób bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub/ i gimnazjalnym lub niższym.

Udział osób będących w tzw. szczególnej sytuacji wśród osób bezrobotnych, tj. osób do 25 roku w Gminie Milówka jest dość zmienna, do 2014 r. wskaźnik kształtował się na poziomie 23-30%. W ostatnich dwóch latach wskaźnik ten znacznie się poprawił – wynosząc odpowiednio 16% i 17%. Stały wysoki udział tych osób w grupie osób bezrobotnych utrzymuje się w miejscowości Laliki.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 17 Osoby bezrobotne w tzw. szczególnej sytuacji (do 25 roku życia) w Gminie Milówka w latach 2011-2016

Lp.	Sołectwo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Udział osób bezrobotnych do 25 roku życia w stosunku do ogółu bezrobotnych (2015 r.)	Udział osób bezrobotnych do 25 roku życia w stosunku do ogółu bezrobotnych (2016 r.)
1.	Kamesznica	49	35	48	33	17	13	21,5	15,6
2.	Laliki	10	17	10	12	9	8	26,4	38,0
3.	Milówka	54	54	62	35	15	12	11,6	12,0
4.	Nieledwia	22	21	16	11	2	6	7,1	28,5
5.	Szare	12	18	15	10	5	3	26,3	13,6
Razem		147	145	151	101	48	42	16,6	17,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Największy udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia obserwować można było w roku 2011 w miejscowościach Laliki, Nieledwia oraz Szare, kiedy to ich udział przekraczał 60% ogółu bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach. Z roku na rok sytuacja tych osób ulegała jednak poprawie i w 2014 roku osoby z tej grupy stanowiły 15-28% w zależności od miejscowości. Dane liczbowe dotyczące osób z tej grupy przedstawia tabela poniżej.

Tabela 18 Osoby bezrobotne w tzw. szczególnej sytuacji (powyżej 50 roku życia) w Gminie Milówka w latach 2011-2016

Lp.	Sołectwo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Udział osób bezrobotnych pow. 50 roku życia w stosunku do ogółu bezrobotnych (2015 r.)	Udział osób bezrobotnych pow. 50 roku życia w stosunku do ogółu bezrobotnych (2016 r.)
1.	Kamesznica	35	38	38	21	12	16	15,1	19,3
2.	Laliki	29	31	19	11	7	8	20,5	38,0
3.	Milówka	66	85	65	44	37	31	28,6	31,0
4.	Nieledwia	32	23	19	6	7	6	25,0	28,5
5.	Szare	23	16	24	8	8	6	42,1	27,3
Razem		185	193	165	90	71	67	24,5	27,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Jeśli chodzi o osoby bez kwalifikacji zawodowych w grupie osób bezrobotnych, stanowią one znaczny odsetek w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. W miejscowości Laliki, w 2016 r. ok. 40% bezrobotnych nie miało żadnych kwalifikacji zawodowych, w Kamesznicy prawie co trzeci bezrobotny. W 2016 r. znacznie poprawiła się sytuacja w Nieleddwi i Szarem. Najlepiej w tym przypadku kształtuje się sytuacja w Milówce. Dane liczbowe dotyczące osób z tej grupy przedstawia tabela poniżej.

**Tabela 19 Osoby bezrobotne w tzw. szczególnej sytuacji (bez kwalifikacji zawodowych)
w Gminie Milówka w latach 2011-2016**

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	Udział osób bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu bezrobotnych (2015 r.)	Udział osób bez kwalifikacji zawodowych w stosunku do ogółu bezrobotnych (2016 r.)
1.	Kamesznica	60	53	55	32	24	24	30,3	28,9
2.	Laliki	28	20	22	18	15	8	44,1	38,0
3.	Milówka	57	71	56	52	30	20	23,2	20,0
4.	Nieleddwia	25	24	15	14	12	5	42,8	23,8
5.	Szare	15	25	13	11	6	5	31,5	22,7
Razem		185	193	161	127	87	62	30,1	25,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

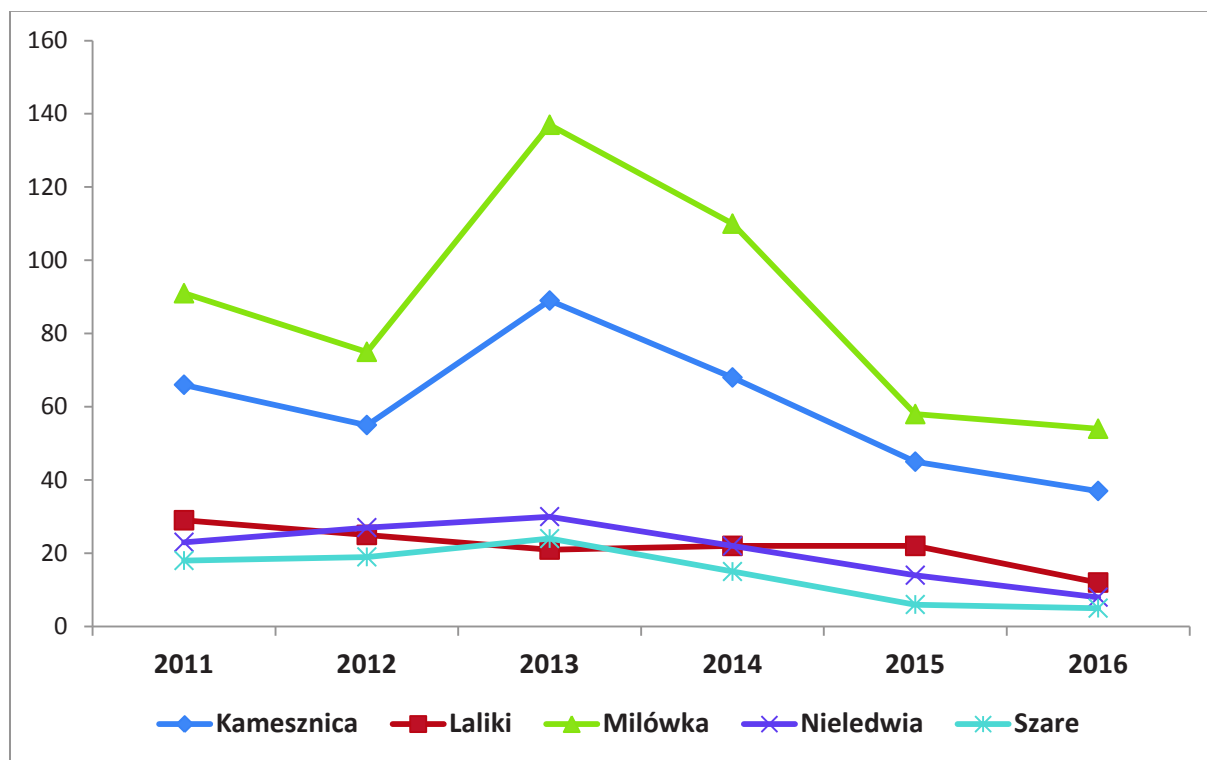
Liczba osób długotrwale bezrobotnych jest dość zmienna. W roku 2012 w stosunku do roku poprzedniego obserwujemy spadek liczby tych osób (z 227 do 201 osób). W kolejnym roku zanotowano wzrost do poziomu 301, a w roku 2014 kolejny spadek o 64 osoby. Biorąc pod uwagę kolejne lata, dostrzec jednak należy trend spadkowy. W 2016 r. ostatecznie odnotowano 116 osób długotrwale bezrobotnych.

W 2016 roku, w każdej miejscowości, za wyjątkiem miejscowości Szare, udział osób długotrwale bezrobotnych kształtował się na wysokim poziomie. Sytuacja ta poprawiła się w stosunku do roku 2015, jednakże grupa osób długotrwale bezrobotnych nadal dominuje w statystykach i stanowi poważne wyzwanie w zakresie działań do niej kierowanych. Dane za 2015 i 2016 rok zaprezentowano poniżej:

- a) Kamesznica – 2015 r. – 56,9%, 2016 r. – 44,5%
- b) Laliki – 2015 r. – 64,7%, 2016 r. – 57,1%,

- c) Milówka – 2015 r. – 44,9%, 2016 r. – 54%,
- d) Nieledwia – 2015 r. – 50%, 2016 r. – 38%,
- e) Szare – 2015 r. – 31,5%, 2016 r. – 22,7%.
- f) Gmina – 2015 r. – 50,1%, 2016 r. – 46,9%.

Wykres 4 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Żywcu

Niepełnosprawność

Według danych Urzędu Gminy w Milówce, teren Gminy, w 2016 r. zamieszkiwało łącznie 211 osób niepełnosprawnych (dane te mogą być niepełne, uwzględniają bowiem jedynie osoby korzystające ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Milówce). Najwięcej osób niepełnosprawnych zamieszkuje miejscowość Milówka – 93 osoby. W pozostałych miejscowościach liczba osób niepełnosprawnych kształtuje się następująco:

- a) Kamesznica – 61 osób,
- b) Laliki – 25 osób,
- c) Szare – 18 osób,

d) Nielewka – 14 osób.

Udział osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców poszczególnych miejscowości i Gminy w latach 2015-2016 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20 Udział osób niepełnosprawnych w poszczególnych miejscowościach Gminy w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Kamesznica	2,14	2,13
Laliki	2,53	2,63
Milówka	2,08	2,11
Nielewka	1,41	1,51
Szare	2,31	2,41
Gmina	2,09	2,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Milówce

Biorąc pod uwagę odsetek osób niepełnosprawnych w stosunku do ogółu mieszkańców danej miejscowości, w latach 2015-2016, najgorzej wypadają sołectwa Laliki, Szare i Kamesznica.

Sytuacja osób niepełnosprawnych zamieszkujących teren Gminy Milówka jest bardzo trudna. Do trudności, barier z jakimi borykają się osoby z tej grupy należą w szczególności:

- trudna sytuacja materialna (niski poziom dochodów),
- trudna sytuacja zdrowotna,
- brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych,
- trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy (brak możliwości zatrudnienia),
- utrudnione warunki dojazdowe (w szczególności z odległych miejscowości),
- niski poziom infrastruktury technicznej,
- brak dostępu do nowoczesnych technologii komunikacyjnych i informacyjnych,
- utrudniony dostęp do edukacji (zarówno formalnej jak i nieformalnej) determinujący poziom wykształcenia i poziom aktywności zawodowej,
- brak punktu poradnictwa (PCPR).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Stan bezpieczeństwa publicznego

Teren gminy Milówka obsługiwany jest przez Komisariat Policji w Rajczy. W latach ubiegłych na terenie gminy działał dodatkowo Posterunek Policji w Milówce.

Według danych Komisariatu Policji w Żywcu na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016 doszło łącznie do 58 wypadków, z czego ponad połowa (34) miała miejsce na terenie miejscowości Milówka, 10 w miejscowości Kamesznica, 7 w Lalikach, 5 w Nieleddwi, a 2 w miejscowości Szare. Najwięcej wypadków (13) zanotowano w roku 2013 oraz (12) w roku 2015; w pozostałych z analizowanych lat było po 6 i 9 wypadków.

W wyniku wypadków drogowych śmiertelnie ranne zostały 2 osoby (jeden wypadek miał miejsce w roku 2013 na terenie miejscowości Milówka, drugi wypadek również miał miejsce w miejscowości Milówka w 2015 r.)

Łączna liczba rannych w wyniku powyższych wypadków drogowych w analizowanych latach utrzymywała się na następujących poziomach: 13 w roku 2011, 11 w 2012, 14 w 2013, 10 w 2014, 11 w 2015 i 11 w 2016, z czego najwięcej osób ucierpiało w związku z wypadkami na terenie miejscowości Milówka.

Jeśli chodzi o kolizje drogowe, w roku 2012 w porównaniu do roku 2011 zanotowano ich znaczny wzrost (z poziomu 51 do 67). W roku 2013 nastąpił spadek do poziomu 46, a w kolejnym 2014 roku liczba kolizji ukształtowała się na poziomie 55. Niestety w kolejnych latach nastąpił wzrost kolizji drogowych – w 2015 r. – 56, a w 2016 r. już 77. Największa liczba kolizji przypada na miejscowość Milówka – w każdym z analizowanych lat jest bliska bądź przekracza 50% wszystkich kolizji, a w roku 2012 stanowiły aż 75% wszystkich kolizji drogowych w 2012 roku. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 21 Kolizje drogowe na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kamesznica	12	9	12	13	12	15
Laliki	7	6	7	3	9	11
Milówka	28	50	22	33	26	43
Nieleddwia	2	1	3	2	3	4
Szare	2	1	2	4	1	4
Razem	51	67	46	55	56	77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Analizując powyższe dane, należy zwrócić uwagę, iż dane udostępnione przez KPP w Żywcu obejmują jedynie te zdarzenia, o których jest zawiadamiana przez uczestników ruchu czy też dyspozytora Pogotowia Ratunkowego Policja. W przypadku zdarzeń, w którym żaden z uczestników nie doznał obrażeń ciała, uczestnicy ruchu nie mają obowiązku powiadamiania Policji.

Dane Komisariatu Policji w Żywcu wskazują na zwiększającą się skalę przemocy w rodzinie, mierzoną liczbą interwencji policji. Jak wskazuje tabela poniżej liczba interwencji z zanotowanych 7 w roku 2011 wzrosła aż do 38 w roku 2013. W latach 2014-2015 nastąpił spadek interwencji, by w 2016 r. znów odnotować wzrost. Odnosząc dane do całej Gminy, najgorzej wypadają Laliki, w których w ostatnich 2 latach odnotowano największy udział przeprowadzonych interwencji biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców miejscowości – tam również na przestrzeni ostatnich lat nie dostrzeżono żadnego spadku, wręcz tendencja jest wzrostowa. Problem przemocy w rodzinie stanowi duże wyzwanie dla polityki społecznej Gminy.

Tabela 22 Interwencje związane z przemocą w rodzinie na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Udział interwencji w ogóle mieszkańców w 2015 r.	Udział interwencji w ogóle mieszkańców w 2016 r.
Kamesznica	2	12	11	10	4	7	0,14	0,24
Laliki	0	3	5	4	5	7	0,50	0,7
Milówka	4	8	13	5	7	10	0,15	0,22
Nieledwia	0	1	5	8	1	3	0,10	0,3
Szare	1	2	4	4	4	2	0,50	0,25
Razem	7	26	38	31	21	29	0,20	0,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

W zakresie przestępstw o podłożu kryminalnym możemy mówić o poprawie sytuacji. Z roku na rok spada bowiem liczba tego typu przestępstw – i tak w roku 2011 było ich 70, w 2013 – 59, a w 2014 już tylko 44.

Co niepokojące, rośnie liczba przestępstw narkotykowych. W roku 2011 nie zanotowano żadnego tego typu przestępstwa, a w 2014 było ich 3. Według informacji, uzyskanych z Komisariatu Policji w Rajczy, w 2015 r. w miejscowości Kamesznica odnotowano jedno

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

przestępstwo z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w 2016 r. na terenie tej miejscowości odnotowano już 3 takie przestępstwa oraz 1 w Nieleddwi. Jest to niepokojąca sytuacja, przestępstwa takie stanowią duże zagrożenia dla lokalnych mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży.

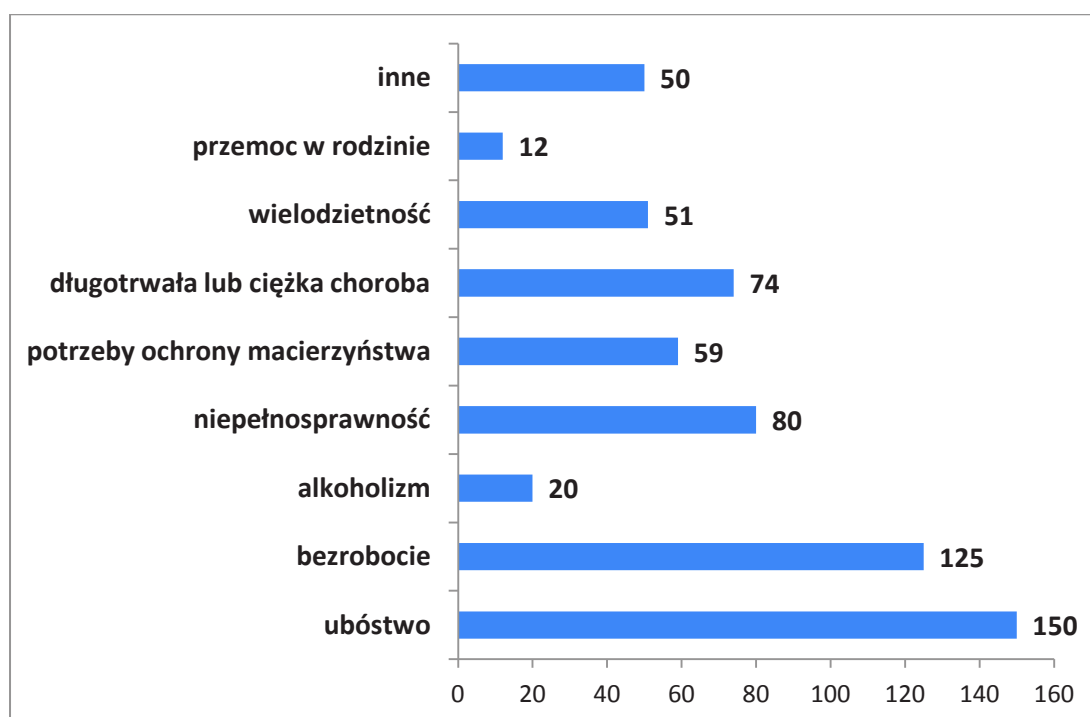
Pomoc społeczna

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2016 skorzystały 284 rodziny (liczba osób w rodzinach wyniosła łącznie 929 osób). Pozytywną informacją jest fakt, iż łączna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej spada w ostatnich latach.

Do głównych przyczyn korzystania z pomocy należały: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

Wykres poniżej przedstawia szczegółowe dane dotyczące powodów przyznania pomocy społecznej w Gminie Milówka w roku 2016.

Wykres 5 Powody przyznania pomocy społecznej w roku 2016 w Gminie Milówka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS w Milówce

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Biorąc pod uwagę poszczególne miejscowości, dane szczegółowe przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w sołectwach Gminy Milówka w latach 2014-2016

Miejscowości	2014		2015		2016	
	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba osób w rodzinie
Milówka	119	367	114	338	102	310
Szare	36	150	33	113	27	106
Nieledwia	28	99	29	92	27	99
Kamesznica	93	323	85	287	95	317
Laliki	42	132	34	107	33	97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS w Milówce

Tabela 24 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach Gminy w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Kamesznica	11,34	10,05	11,16
Laliki	13,20	10,84	9,82
Milówka	8,18	7,53	6,96
Nieledwia	10,05	9,28	9,97
Szare	18,91	14,34	13,62
Gmina	10,59	9,27	9,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS w Milówce

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Pomimo, iż sytuacja ogólnie na terenie Gminy poprawia się, nadal są dysproporcje pomiędzy miejscowościami. Biorąc pod uwagę wskaźnik dla całej Gminy, mocno odstają miejscowości Szare, Kamesznica, Laliki i Nieleddwia, dodatkowo w przypadku Kamesznicy i Nieleddwi, w roku 2016, nastąpił wzrost osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców danej miejscowości.

Powody przyznawania pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach są odmienne, aczkolwiek wszędzie pojawia się problem bezrobocia i ubóstwa:

- w Milówce jako główne powody podaje się ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność,
- w Szarem – potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo oraz na równi wielodzietność i bezrobocie,
- w Nieleddwi – bezrobocie, ubóstwo oraz na równi niepełnosprawność oraz potrzebę ochrony macierzyństwa,
- w Kamesznicy – bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność,
- w Lalikach – ubóstwo, długotrwałą i ciężką chorobę oraz bezrobocie.

Organizacje pozarządowe

Według danych z Krajowego Rejestru Sądowego, na terenie Gminy Milówka, wg danych z 2017 r. funkcjonuje 27 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Ich liczba w analizowanym okresie pozostaje względnie stała, w stosunku do roku 2014 r. nastąpił przyrost o 1 organizację w miejscowości Milówka. Organizacje te zajmują się głównie kulturą, promocją, oświatą i sportem. Do najważniejszych zaliczamy:

- 1) Ludowy Klub Sportowy „PODHALANKA” w Milówce,
- 2) Stowarzyszenie „INTEGRACJA – POMOCNA DŁOŃ” w Milówce,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Milówce,
- 4) Milowieckie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „PROMYK” w Milówce,
- 5) Stowarzyszenie Kulturalno–Oświatowe „HULAJNIKI” przy Szkole Podstawowej w Milówce,
- 6) Uczniowski Klub Sportowy „JUNIOR” w Kamesznicy,
- 7) Stowarzyszenie Odnowy Wsi Szare,
- 8) Stowarzyszenie Trzeźwości Klub „Grapka” w Kamesznicy,

- 9) Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Laliki,
- 10) Ochotnicza Straż Pożarna w Nieleddwi,
- 11) Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kamesznicy „PROĆPOK”,
- 12) Fundacja Leśny Gród,
- 13) Uczniowski Klub Sportowy „Lisek” w Milówce,
- 14) Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Milówka,
- 15) Klub Sportowy „HAJDUK” Milówka,
- 16) Fundacja Braci Golec,
- 17) Fundacja „Z Otwartym Sercem...” im. Św. Józefa Sebastiana Pelczara w Kamesznicy,
- 18) Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki Beskidu Żywieckiego „Wierchy” w Milówce,
- 19) Beskidzkie Towarzystwo Oświatowe.

Swoją działalność na terenie Gminy prowadzą także stowarzyszenia, których siedziby nie mieszczą się w Gminie Milówka, tj.: Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne "Teatr Grodzki", Towarzystwo Psychoprofilaktyczne, ZHP Choraławów Śląska Hufiec Węgierska Górka, Stowarzyszenie Piłki Ręcznej Żywiecczyzna, Towarzystwo Sportów Górskich MŁÓCKARNIA.

Tabela 25 Ilość organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców Gminy Milówka

Lp.	Sołectwo	Ilość mieszkańców w 2016 r.	Ilość organizacji pozarządowych	Ilość organizacji na 100 mieszkańców
1	Kamesznica	2839	6	0,21
2	Laliki	987	5	0,50
3	Milówka	4454	13	0,29
4	Nieleddwia	992	1	0,10
5	Szare	778	2	0,25
	Razem	10 050	27	0,26

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Krajowego Rejestru Sądowego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Biorąc pod uwagę dane z powyższej tabeli, można stwierdzić, iż największa aktywność organizacji pozarządowych jest w miejscowościach Milówka i Laliki – ich udział w stosunku do liczby mieszkańców jest największy. Słabo wypada Nieleddwia. Biorąc pod uwagę dane z ostatnich lat, nic się nie zmienia w tej kwestii. Należy podkreślić ważną rolę jaką odgrywają takie organizacje, które często prowadzą działania aktywizujące mieszkańców, w tym organizujące czas wolny dzieci i młodzieży.

3.2.Diagnoza obejmująca kwestie gospodarcze

Chcąc pokazać, jak wygląda sytuacja pod kątem przedsiębiorczości w każdej miejscowości, odniesiono się do liczby podmiotów działających na terenie danego sołectwa w stosunku do liczby mieszkańców. Jako źródło danych wskazano na Krajowy Rejestr Sądowy oraz Centralną Ewidencję i Informacji o Działalności Gospodarczej. Dane pokazuje poniższa tabela, dotyczą stanu na rok 2017. W zakresie firm zarejestrowanych w KRS, w odniesieniu do roku 2016 nastąpił wzrost o jedno przedsiębiorstwo w przypadku Milówki. Jeśli chodzi o jednoosobowe działalności gospodarcze zarejestrowane w CEIDG, w przypadku Milówki, Szare, Kamesznicy i Lalik nastąpił wzrost podmiotów. W stosunku do całej Gminy, największy przyrost nastąpił w Kamesznicy, Lalikach i Szarym.

Tabela 26 Poziome przedsiębiorczości w poszczególnych miejscowościach Gminy Milówka w 2017 r.

Lp.	Sołectwo	Ilość podmiotów z CEIDG	Ilość podmiotów z KRS	Łączna ilość	Ilość mieszkańców w 2016 r.	Ilość przedsiębiorstw na 100 mieszkańców
1	Kamesznica	102	4	106	2839	3,73
2	Laliki	35	3	38	987	3,85
3	Milówka	301	23	324	4454	7,27
4	Nieleddwia	31	1	32	992	3,22
5	Szare	23	0	23	778	2,95
	Łącznie	492	31	523	10 050	5,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz Krajowego Rejestru Sądowego

Wskaźniki przyrostu podmiotów gospodarczych (CEIDG) w roku 2017, w stosunku do roku 2016, są następujące:

- Kamesznica + 10,86,

- Laliki + 6,06,
- Milówka + 3,08
- Nielewka – 3,12
- Szare +4,54
- Gmina +4,45.

3.3.Diagnoza obejmująca kwestie środowiskowe

Gmina Milówka realizuje zadania z zakresu ochrony środowiska na podstawie obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Milówka na lata 2010–2016.

Do zagadnień środowiskowych, uważanych za najbardziej istotne w Gminie Milówka można zaliczyć:

- a) Ochronę wód powierzchniowych i podziemnych,
- b) Zanieczyszczenie powietrza,
- c) Wysypiska śmieci,
- d) Hałas.

Głównymi zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy Milówka są skażenia komunalne i związane z chemicznymi środkami do produkcji rolnej. Ścieki socjalno-bytowe, pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych bądź też lokalnie budowanymi przez mieszkańców kanałami bezpośrednio do przydrożnych rowów melioracyjnych lub cieków wodnych. Problem ten jednak jest minimalny, ze względu na znaczny stopień skanalizowania Gminy.

Dodatkowo istotnym zagrożeniem, dla jakości wód są substancje ropopochodne splukiwane podczas opadów deszczu z nawierzchni dróg, parkingów czy placów stacji paliw.

Poważne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych stanowią też związki biogenne spływające z pól uprawnych w okresach po nawożeniu gruntów rolnych.

W okresach grzewczych, na terenie Gminy, nadal występuje problem z przekraczaniem norm zanieczyszczeń powietrza, pomimo iż część mieszkańców w ostatnich latach zmieniła kotły węglowe na proekologiczne, czy też w procesie spalania używa lepszych gatunkowo sortymentów węgla.

Na terenie Gminy nie ma zamontowanych czujników, które wskazywałyby na poziom pyłów, jednakże według raportu organizacji WHO z 2016 r. większość obszaru południowego Polski ma bardzo złą jakość powietrza, a samo miasto Żywiec, które jest w niedalekiej

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

odległości od Gminy Milówka jest wymieniane jako jedno z najbardziej zanieczyszczonych miast w Unii Europejskiej pod względem ilości pyłu zawieszonego PM 2,5.

Władze gminy aktywnie włączają się w ograniczanie emisji realizując zadania w ramach termomodernizacji obiektów gminnych czy ograniczania niskiej emisji. Potrzeby w tym temacie są jednak nadal niezaspokojone. Sytuacja jest bardziej złożona, gdyż sama wymiana źródła ogrzewania rozwiązuje tylko w części problem, pozostaje jeszcze kwestia jakości paliwa. Spora część mieszkańców ma ograniczone możliwości w tym zakresie, pojawia się także problem mentalności ludzi i zastałych przyzwyczajeń. Gmina musi kłaść nacisk na edukację w tym zakresie.

Pojazdy samochodowe poruszające się po obszarze Gminy w ciągu roku wprowadzają do atmosfery niskie wartości zanieczyszczeń, jednak lokalizacja transportu w częściach gminy o dużym zagęszczeniu zabudowy mieszkaniowej sprawia, że emisja ze spalin samochodowych jest poważnym problemem (problem ten dotyczy przede wszystkim obszar centrum Milówki, przez którą biegnie droga ekspresowa S1). Sytuacja ta znacznie pogorszyła się w momencie otwarcia słowackiej autostrady, co obecnie powoduje, iż przez Gminę Milówka przejeżdża dzień w dzień ogromna ilość tirów i ciężkich samochodów, co skutkuje pogarszaniem się stanu dróg, które nie są przygotowane na taki tonaż pojazdów, większą emisją spalin do atmosfery a także zmniejszeniem bezpieczeństwa pieszych. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwana jest w letnie, słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przypowierzchniowa warstwa ozonu.

Konsekwencje takiego stanu rzeczy, pociągają za sobą bardzo poważne problemy zdrowotne mieszkańców, co w dalszym etapie może wiązać się z brakiem aktywności zawodowej, niepełnosprawnością a nawet śmiercią. Toksyny i pyły tkwiące w powietrzu powodują wzrost ryzyka występowania takich schorzeń i chorób jak: ból głowy, bezsenność, uszkodzenia błon śluzowych, nieżyt oskrzeli, alergie, nowotwory złośliwe, itd.

Na terenie Gminy Milówka lokalnie występują dzikie wysypiska śmieci. Mimo, iż są one na bieżąco usuwane przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce, stale występują miejsca na terenie Gminy, w których wysypiska pojawiają się na nowo. Miejsca takie występują na terytorium całej Gminy. Zalicza się do nich w szczególności:

- a) Milówka – 2 miejsca (droga tzw. „Stara Cesarka”, potok Kolejowy),
- b) Kamesznica – kamieniołom „Na Cyplu”,

- c) Laliki – droga „Na Doliny”,
- d) Szare – Wojciuchowy Potok.

Na terenie Gminy Milówka hałas związany jest z przebiegiem drogi krajowej, dróg powiatowych, dróg gminnych oraz linią kolejową. Na terenie Gminy dodatkowo występują gospodarstwa indywidualne, których maszyny rolnicze w okresach prac polowych mogą powodować uciążliwości akustyczne, mają one jednak charakter okresowy. Dlatego na terenie Gminy występują obszary, na których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny na tych terenach. Polityka rozwoju przestrzennego w Gminie została ukierunkowana na powstrzymywanie degradacji terenów narażonych na hałas, dążenie do przywrócenia walorów środowiska naturalnego oraz na poprawę klimatu akustycznego.

3.4.Diagnoza obejmująca kwestie przestrzenno-funkcjonalne

Infrastruktura drogowa i komunikacja

Stan dróg gminnych na terenie Gminy Milówka ocenia się jako dobry. Zdecydowana większość dróg gminnych posiada nawierzchnie asfaltowe. Znaczna część dróg została odbudowana po wykonaniu sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Pozostałe są systematycznie remontowane przy udziale środków na usuwanie skutków powodzi.

Najgorszy stan dróg (słaba nawierzchnia asfaltowa, drogi utwardzone tłuczniem) zazwyczaj dotyczy przysiółków, obejmujących od kilku do kilkunastu gospodarstw domowych i położonych znacznie wyżej niż główna część miejscowości. Najwięcej takich terenów znajduje się na obszarze miejscowości Laliki. Tabela poniżej prezentuje, których terenów poszczególnych miejscowości problem dotyczy.

Tabela 27 Miejsca o najgorszym stanie dróg na terenie Gminy Milówka

Lp.	Kamesznica	Laliki	Milówka	Nieledwia	Szare
1.	Popłaty	Złamane	Juraszka	Hazukówka	Suche (część)
2.	Fajkówka	Kotłówka	Kosorki	Kaczmarze	
3.	Wojtasówka	Wołowiec	Sucha Góra	Staronie	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

4.	Bobki	Stajaki	Kolonia Gruszkowa	Zabawa	
5.		Stańcówka	Komery		
6.		Szklanówka			
7.		Burdakówka			
RAZEM	4	7	5	4	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Aby określić miarodajne wskaźniki co do miejsc o najgorszym stanie dróg, odniesiono dane z powyższej tabeli do powierzchni danej miejscowości. Z zestawienia tego wyszło, iż miejscowością, w której stan dróg jest najgorszy są Laliki, a także Nieleddwia. W najlepszej sytuacji jest Kamesznica. W miejscowościach przedstawia się to następująco:

- Kamesznica – $4/39,32 \text{ km}^2 = 10,1$
- Laliki – $7/13,58 \text{ km}^2 = 51,5$
- Milówka – $5/26,49 \text{ km}^2 = 18,8$
- Nieleddwia – $4/11,78 \text{ km}^2 = 33,95$
- Szare – $1/7,26 \text{ km}^2 = 13,7$
- Gmina – $21/98,43 \text{ km}^2 = 21,33$.

Na terenie gminy Milówka transport publiczny zapewniony jest przez:

- a) sieć kolejową (z dworcem kolejowym w Milówce oraz przystankami: Milówka–Zabawa oraz Laliki),
- b) sieć drogową, na której transport publiczny realizują następujący przewoźnicy (na terenie Gminy rozlokowanych jest 39 przystanków komunikacyjnych):
 - a) Thermo-Car,
 - b) Thermo-Car II,
 - c) Logram,
 - d) Express Bus,
 - e) Express Bus II,
 - f) Usługi Przewozowe Bogdan Skowron,
 - g) Dumar,
 - h) PHU Agawa.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Dostępność mieszkańców do transportu publicznego kształtuje się na poziomie zadowalającym. Publiczny transport drogowy odbywa się wyłącznie drogami powiatowymi, w związku z czym największe utrudnienia z dostępem do komunikacji mają mieszkańcy obszarów znacznie oddalonych od dróg powiatowych. Głównie są to mieszkańcy następujących przysiółków:

Tabela 28 Przysiółki najbardziej oddalone od dróg powiatowych

Lp.	Kamesznica	Laliki	Milówka	Nieledwia	Szare
1.	Fajkówka	Złamane	Kolonia Prusów	Pietraszka	Rakockie Koło
2.	Wojtasówka	Kotłówka	Juraszka	Hazukówka	
3.	Bobki	Wołowiec	Kosorki	Kaczmarze	
4.	Walaśne	Stajaki	Sucha Góra	Madejka	
5.	Za Groń	Stańcówka	Kolonia Gruszkowa	Urbanki	
6.	Poplaty	Szklanówka		Staronie	
7.		Burdakówka		Zabawa	
8.		Pawliczne			
RAZEM	6	8	5	7	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Z powyższego zestawienia wynika, iż największe trudności komunikacyjnej mają mieszkańcy Lalik, Nieledwi i Kamesznicy.

Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa

Na terenie Gminy Milówka występuje gminna sieć wodociągowa.

Do sieci wodociągowej podłączonych jest zaledwie 33% mieszkańców Gminy (973 przyłączy). Brak dostępu do gminnej sieci wodociągowej występujący w rejonach o zwartej zabudowanie dotyczy następujących obszarów Gminy:

- a) Kamesznica: Kamesznica Górna;
- b) Milówka: Milówka Dolna, Górna, Prusów.

Według danych Urzędu Gminy liczba przyłączy do sieci wodociągowej w poszczególnych miejscowościach kształtuje się następująco:

- Kamesznica – 181,
- Laliki – 274,
- Milówka – 185,
- Nieleddwia – 163,
- Szare – 170.

Ze względu na brak ekonomicznego uzasadnienia podłączenia do sieci wodociągowej, budynki znacznie oddalone, zlokalizowane w tzw. przysiółkach nie są podłączone do sieci wodociągowej. W związku z tym wszyscy mieszkańcy nie podłączeni do sieci wodociągowej korzystają z własnych, lokalnych ujęć wody w postaci studni czy spółek wodnych.

Biorąc pod uwagę ilość budynków w poszczególnych miejscowościach i ilość przyłączy można ustalić szacunkowy % zwodociągowania Gminy i sołectw.

- Kamesznica – 22,5%,
- Laliki – 78,7%,
- Milówka – 14,2%,
- Nieleddwia – 59,0%,
- Szare – 82,9%,
- Gmina – 33,17%.

Ocenia się, że obecnie około 86% Gminy jest skanalizowana. Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 140 km. Ok. 2535 budynków jest podłączonych do sieci.

Miejscowo nadal występują problemy z dostępnością do sieci. Dotyczy to wszystkich miejscowości, a w szczególności następujących rejonów:

- a) Milówka: ul. Łęgowa, ul. Leszczynowa, ul. Wesoła, ul. Tartaczna, ul. Graniczna, Kolonia Prusów, ul. Potokowa, ul. Górską;
- b) Kamesznica: ul. Czerwieńskie, ul. Zorek, ul. Popłaty;
- c) Szare: przysiółek Rakockie Koło;
- d) Nieleddwia i Laliki: przysiółek Tarliczne.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Biorąc pod uwagę ilość budynków w poszczególnych miejscowościach i ilość przyłączy można ustalić szacunkowy % skanalizowania Gminy i sołectw.

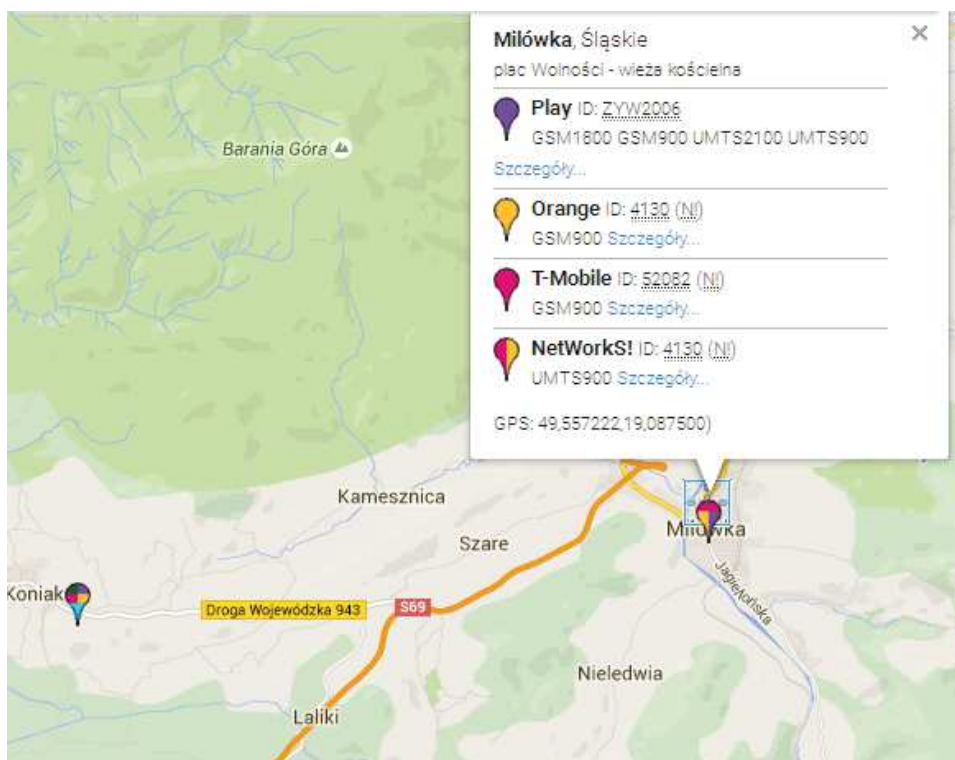
- Kamesznica – 87,7%,
- Laliki – 43,6,
- Milówka – 95,2%,
- Nieledwia – 88,0%,
- Szare – 96,1%,
- Gmina – 86,0%.

Na terenie Gminy Milówka nie występuje sieć gazowa.

Telefonia komórkowa i Internet

Zasięg sieci telefonii komórkowej określa się jako zadowalający. Co prawda miejscowo, szczególnie w masywach leśnych oraz miejscowych obniżeniach terenu, mogą występować niewielkie zaniki sygnału, jednakże ze względu na ich lokalny charakter, nie wpływają znacząco na pogorszenie komfortu życia mieszkańców.

Przełączniki telefonii komórkowej umiejscowione są na wieży kościelnej w miejscowości Milówka:

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Podobnie dostęp do Internetu określa się jako zadowalający. Na terenie Gminy Milówka jest kilku dostawców Internetu, zapewniających dostęp do Internetu poprzez kablową sieć telefoniczną, światłowodową czy radiową.

Sytuacja edukacyjna

Na terenie Gminy Milówka funkcjonuje kilka placówek przedszkolnych, zlokalizowanych we wszystkich miejscowościach Gminy. Są to:

- a) Przedszkole publiczne w Milówce,
- b) Zespół Szkolno- Przedszkolny w Kamesznicy,
- c) Punkt Przedszkolny przy SP nr 2 Kamesznica,
- d) Punkt Przedszkolny przy SP Nielestwa,
- e) Punkt Przedszkolny przy SP Laliki,
- f) Punkt Przedszkolny przy SP Szare.

Obecnie ilość miejsc przedszkolnych oceniana jest jako wystarczająca.

Obecnie Gmina realizuje projekt, którego przedmiotem było uruchomienie Punktu Przedszkolnego przy SP nr 2 w Kamesznicy dla dzieci w wieku 3-5 lat z terenu Kamesznicy Górnej, gdyż niektóre dzieci musiały być dowożone do bardziej oddalonego przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym (czasem nawet o 10 km od miejsca zamieszkania), a także zwiększenie miejsc przedszkolnych w Przedszkolu w Milówce.

W każdej z miejscowości Gminy funkcjonuje przynajmniej jedna Szkoła Podstawowa, a wszyscy uczniowie Gminy uczęszczają do Gimnazjum utworzonego na terenie miejscowości Milówka. Liczba uczniów poszczególnych szkół w roku szkolnym 2014/2015 kształtowała się następująco:

- a) Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Milówce – 311 uczniów,
- b) Gimnazjum im. Jana Pawła II w Milówce – 359 uczniów,
- c) Szkoła Podstawowa nr 1 w Kamesznicy (w ramach Zespołu Szkolno- Przedszkolnego) – 112 uczniów,
- d) Szkoła Podstawowa nr 2 w Kamesznicy – 74 uczniów,
- e) Szkoła Podstawowa w Nielestwie – 46 uczniów,
- f) Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Lalikach – 56 uczniów,
- g) Szkoła Podstawowa w Szarem – 49 uczniów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Dodatkowo na terenie Gminy działa Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce.

Według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie, wyniki egzaminów gimnazjalnych a także sprawdzianu po szkole podstawowej zaprezentowano w poniższych tabelach. Kratki wypełnione na zielono oznaczają wyniki poniżej średniej wojewódzkiej, natomiast tekst zaznaczony na czerwono oznacza wyniki poniżej średniej dla Gminy Milówka.

Tabela 29 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. (średnia z przedmiotów)

Wyszczególnienie	Gimnazjum im. Jana Pawła II w Milówce	Gmina Milówka	Województwo Śląskie
J. polski	71,43	71,43	68,71
Historia i WOS	55,22	55,22	55,92
Matematyka	43,92	43,92	47,78
Przedmioty przyrodnicze	49,37	49,37	50,76
J. angielski podstawowy	57,79	57,79	65,33
J. angielski rozszerzony	39,35	39,35	45,22
J. niemiecki podstawowy	39,14	39,14	57,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Jaworzno
<http://www.oke.jaworzno.pl/>

Tabela 30 Wyniki ze sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2016 r. (średnia z przedmiotów)

Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Lalikach	65,6	49,4	53,6
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Milówce	69,9	48,3	68,8
Szkoła Podstawowa w Nielechowie	75,0	55,0	69,6
Szkoła Podstawowa w Szarem	75,6	40,6	61,1
Szkoła Podstawowa nr 1 w Kamesznicy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym	72,9	61,4	64,8
Szkoła Podstawowa nr 2 w Kamesznicy	62,4	51,1	69,6
Gmina Milówka	69,53	50,89	65,33
Województwo Śląskie	69,47	52,22	71,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Jaworzno
<http://www.oke.jaworzno.pl/>

Powyższe zestawienie wskazuje, iż w wśród szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Milówka, w porównaniu z wynikami dla Województwa Śląskiego, dwie szkoły wypadają słabo jeśli chodzi o język polski (SP w Lalikach i SP nr 2 w Kamesznicy). Dużo słabiej wyniki wypadają jeśli chodzi o matematyką i j. angielski.

Jeśli chodzi o Gimnazjum, to wyniki można odnieść jedynie do średniej wojewódzkiej, z uwagi na fakt, iż na terenie Gminy funkcjonuje tylko jedno gimnazjum. Niestety poza wynikami z j. polskiego, w pozostałych przypadkach wyniki są poniżej średniej wojewódzkiej.

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Na terenie Gminy mieszkańcy mają dostęp do wielu obiektów sportowych i rekreacyjnych. Ich rozłożenie jest następujące:

Milówka:

- Kompleks boisk sportowych LKS przy ul. Targowej,
- Kompleks sportowy przy Gimnazjum,
- Pełnowymiarowa hala sportowa przy Gimnazjum,
- Orlik przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce,
- Boiska sportowe przy Szkole Podstawowej,
- Park Gminny,
- Amfiteatr,
- Muzeum „Stara Chałupa”.

Kamesznica:

- Wielofunkcyjne boisko sportowe przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy,
- Orlik przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kamesznicy – Złatnej,
- Zespół parkowo-dworski w Kamesznicy.

Laliki:

- Obiekty sportowe przy Szkole Podstawowej.

Nieledwia:

- Obiekty sportowo-rekreacyjne przy Szkole Podstawowej.
- Zabytkowa dzwonnica.

Szare:

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

- Obiekty sportowo-rekreacyjne przy Szkole Podstawowej,
- Siłownia zewnętrzna przy kaplicy,
- Zabytkowa dzwonnica.

W zakresie dostępu do podstawowej publicznej infrastruktury społecznej na terenie Gminy Milówka, wzięto pod uwagę lokalny dostęp do przedszkoli, szkoły podstawowej a także infrastruktury sportowo- rekreacyjnej. W zakresie dostępności do infrastruktury oświaty, dane odniesiono do liczby mieszkańców w wieku do 16 lat. W przypadku infrastruktury sportowo- rekreacyjnej dane porównano do liczby wszystkich mieszkańców miejscowości.

Tabela 31 Dostęp do publicznej infrastruktury społecznej na terenie Gminy

Sołectwo	Oświata	Liczba mieszkańców w wieku do 16 lat w 2016 r.	% udział infrastruktury oświaty	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Liczba ludności w 2016 r.	% udział infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
Kamesznica	Dwa przedszkola publiczne, dwie szkoły podstawowe RAZEM: 4	508	0,78	3	2839	0,10
Laliki	Przedszkole publiczne, Szkoła Podstawowa RAZEM: 2	148	1,35	1	987	0,10
Milówka	Przedszkole publiczne, Szkoła Podstawowa RAZEM: 2	759	0,26	8	4454	0,17
Nieledwia	Przedszkole publiczne, Szkoła	179	1,11	2	992	0,20

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	Podstawowa RAZEM: 2					
Szare	Przedszkole publiczne, Szkoła Podstawowa RAZEM: 2	130	1,53	3	778	0,38
Gmina Milówka	12	1724	0,69	17	10050	0,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Milówce

Z powyższego zestawienia wynika, iż w zakresie dostępu do infrastruktury oświaty, najlepiej wskaźniki wypadają w Lalikach i Szarem. Jeśli chodzi o infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, największy dostęp odnotowuje się w Szarem i Nieleddwi.

Stan opieki zdrowotnej,

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcy Gminy Milówka mogą korzystać z dwóch Zakładów Opieki Zdrowotnej. Są to:

- Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK Sp. z o.o. w Milówce,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej VITA w Kamesznicy.

Specjalistyczne usługi medyczne realizowane są przez ZOZ MEDYK Sp. z o.o. i obejmują usługi z zakresu: położnictwa i ginekologii, ortopedia i traumatologii, okulistyki, kardiologii, dermatologia i wenerologii, chirurgii ogólnej, neurologii, preluksacji i otolaryngologii.

3.5.Diagnoza obejmująca kwestie techniczne

Sytuacja mieszkaniowa i infrastrukturalna

Ogólna liczba mieszkań na terenie Gminy Milówka w latach 2011–2014 według danych GUS z roku na rok wzrasta. Co roku przybywa około 30-40 mieszkań na terenie Gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Wzrasta również liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie oraz powierzchnia przypadająca na 1 mieszkanie w m² oraz na 1 osobę. Szczegółowe dane obrazuje tabela poniżej.

Na terenie Gminy Milówka przeważa zabudowa domów jednorodzinnych, budynki dwu i wielorodzinne występują sporadycznie. Na obszarze Gminy nie występuje zabudowa w postaci blokowisk czy osiedli mieszkaniowych.

Tabela 32 Dane dotyczące mieszkalnictwa w Gminie Milówka w latach 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	3 122	3 161	3 200	3 235
Liczba izb	13 566	13 759	13 975	14 148
Powierzchnia użytkowa mieszkań	84 988	289 214	294 605	298 777
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	91,3	91,5	92,1	92,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na 1 osobę	28,2	28,7	29,2	29,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W latach 2011–2014 poprawie uległy również wskaźniki dotyczące ilości mieszkań na terenie Gminy Milówka wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, ustęp splukiwany, łazienka, centralne ogrzewania. Zestawienie wskaźników przedstawia tabela poniżej.

Tabela 33 Mieszkania wyposażone w wodociąg, centralne ogrzewanie, gaz sieciowy w Gminie Milówka w latach 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Wodociąg	3 004	3 043	3 082	3 117
	96,22%	96,27%	96,31%	96,35%
Ustęp splukiwany	2 892	2 931	2 970	3 006
	92,63%	92,72%	92,81%	92,92%
Łazienka	2 618	2 657	2 698	2 734
	83,86%	84,06%	84,31%	84,51%

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Centralne ogrzewanie	2 157 69,09%	2 196 69,47%	2 238 69,94%	2 273 70,26%
Gaz sieciowy	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Gmina Milówka posiada 5 lokali wykorzystywanych jako mieszkania socjalne. Trzy z nich znajdują się na terenie miejscowości Kamesznica i są zamieszkiwane przez 6 osób. Pozostałe dwa znajdują się na terenie miejscowości Milówka i są zamieszkiwane również przez 6 osób.

Na terenie Gminy Milówka występują pustostany. W przeważającej części są to jednorodzinne budynki mieszkalne na tyle zaniedbane, stare i zniszczone że nie nadają się do ponownego użytkowania. Nie występują one w większych skupiskach, są rozmieszczone na terytorium całej Gminy. Szacuje się, iż ich ilość w strukturze wszystkich budynków Gminy nie przekracza 1–2 %.

Na terenie Gminy występują 3 pustostany będące własnością Gminy. Są to:

- w Milówce – budynek starego przedszkola (obiekt drewniany, wymagający remontu, ale na chwilę obecną nadający się do użytkowania, obiekt nie jest zdegradowany).
- w Kamesznicy – budynek byłego przedszkola (obiekt murowany, nieużywany od kilkunastu lat, wymagający remontu, na chwilę obecną nie nadający się do użytkowania ale nie zagrażający niebezpieczeństwu, obiekt jest zdegradowany).
- w Lalikach – budynek byłej szkoły podstawowej (obiekt murowany ze stropami drewnianymi, wymagający kompleksowego remontu, w chwili obecnej nie nadający się do użytkowania i zagrażający bezpieczeństwu, obiekt jest zdegradowany).

3.6.Podsumowanie diagnozy ilościowej

Powyższa diagnoza ukazała problemy, jakie pojawiają się w poszczególnych miejscowościach Gminy Milówka, w zakresie kwestii społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych. Odnosząc się do wybranych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

problemów, zaproponowano listę wskaźników, najlepiej ukazujących skalę danego problemu. Wskaźniki te zostały obliczone dla Gminy jako całości oraz dla każdej z miejscowości oddzielnie.

W związku ze znacznymi różnicami pod względem ilości mieszkańców zamieszkujących poszczególne miejscowości, wszystkie wskaźniki odniesiono do liczby mieszkańców zamieszkujących dane miejscowości (bądź też wybranej grupy mieszkańców, np. osób aktywnych zawodowo w kontekście wybranych problemów) lub powierzchni sołectwa. Taka metodologia obliczania wskaźników sprawi, że dane staną się porównywalne, a dzięki temu możliwe stanie się zaobserwowana prawdziwej skali problemów.

W ramach **diagnozy dotyczącej problemów społecznych** zaproponowano następujące wskaźniki:

- 1) *Wskaźnik depopulacji ludności* – obejmuje przyrost liczby ludności poszczególnych sołectw, dane za 2016 rok w odniesieniu do roku 2011.
- 2) *Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym* w 2016 r.
- 3) *Wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym* w 2016 r.
- 4) *Przyrost naturalny* – obejmuje różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów. Wynik odniesiono do liczby mieszkańców.
- 5) *Saldo migracji* – obejmuje różnicę pomiędzy liczbą zameldowań a liczbą wymeldowań. Wynik odniesiono do liczby mieszkańców.
- 6) *Liczba osób bezrobotnych* – wskaźnik podano w odniesieniu do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym danej miejscowości.
- 7) *Liczba osób długotrwale bezrobotnych* – wskaźnik wyliczono jako udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej miejscowości.
- 8) *Liczba osób niepełnosprawnych* – wskaźnik podano w odniesieniu do liczby mieszkańców danej miejscowości.
- 9) *Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w wyniku przemocy w rodzinie* – wskaźnik podano w odniesieniu do liczby mieszkańców danej miejscowości.
- 10) *Udział osób korzystających z pomocy społecznej* – liczba osób objętych pomocą społeczną w stosunku do liczby mieszkańców danej miejscowości.

- 11) *Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej (matematyka)* – wyniki zaczerpnięto ze stron Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. W przypadku Kamesznicy gdzie funkcjonują dwie szkoły, wyniki uśredniono.
- 12) *Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców* – wskaźnik podano w odniesieniu do liczby mieszkańców danej miejscowości.

W ramach **diagnozy dotyczącej problemów gospodarczych** zaproponowano następujące wskaźniki:

- 13) *Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców miejscowości* – wskaźnik podano w odniesieniu do liczby mieszkańców danej miejscowości.
- 14) *Przyrost podmiotów gospodarczych* – wzrost podmiotów gospodarczych w 2017 w stosunku do roku 2016.

W ramach **diagnozy dotyczącej problemów przestrzenno- funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych** zaproponowano następujące wskaźniki:

- 15) *Dostęp do podstawowych usług społecznych z zakresu oświaty* - wzięto pod uwagę lokalny dostęp do przedszkoli, szkoły podstawowej, wyniki odniesiono do liczby ludności danej miejscowości w wieku do 16 lat.
- 16) *Dostęp do podstawowych usług społecznych z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej* – wzięto pod uwagę lokalny dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, wyniki odniesiono do liczby ludności danej miejscowości.
- 17) *% zwodociągowania miejscowości* – posłużono się danymi odnośnie liczby podłączeń do budynków w stosunku do ogólnej liczby budynków w danej miejscowości.
- 18) *% skanalizowania miejscowości* – posłużono się danymi odnośnie liczby podłączeń do budynków w stosunku do ogólnej liczby budynków w danej miejscowości.
- 19) *Liczba miejsc o najgorszym stanie dróg w danym sołectwie* – na podstawie informacji z Urzędu Gminy, odniesiono dane o ilość miejsc o najgorszym stanie nawierzchni do powierzchni całej miejscowości.
- 20) *Liczba przysiółków w poszczególnych miejscowościach o utrudnionym dostępie komunikacyjnym* – wskazano na trzy miejscowości, w których liczba przysiółków najbardziej oddalonych od dróg powiatowych jest największa.

21) *Występowanie dzikich wysypisk* – na podstawie informacji z Urzędu Gminy problem występowania dzikich wysypisk pomimo interwencji związanych z ich stałym usuwaniem.

22) *Liczba obiektów zdegradowanych.*

Wskaźniki zebrano w tabeli poniżej. Poziom wskaźnika w danej miejscowości gorszy od średniej zaznaczono kolorem w kratce. Wskaźniki zebrano w tabeli poniżej. Poziom wskaźnika w danej miejscowości gorszy/ lepszy od średniej bądź też dotyczący wszystkich miejscowości jednakowo, zaznaczono kolorem w kratce.

Przyjęto, że każda wartość wskaźnika gorsza od średniej daje miejscowości 1 punkt, a w przypadku miejscowości, który ma najgorszy wskaźnik w całej Gminie – 1,5 pkt., co jednocześnie oznacza, że w danym zakresie miejscowość odbiega od średniej i wymaga działań naprawczych.

Miejscowość/ miejscowości, które uzyskały największą liczbę punktów, czyli te dla których największa liczba wskaźników jest gorsza od średniej, zostaną uznane za zdegradowane.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 34 Wartości wskaźników opracowanych na podstawie diagnozy ilościowej dla miejscowości Gminy Milówka

Lp.	Wskaźnik	Kamesznica	Laliki	Milówka	Nieledwia	Szare	Gmina
ZJAWISKA SPOŁECZNE							
1	Wskaźnik depopulacji ludności	+0,7	-3,4	-0,46	-0,7	-1,39	-0,52
2	Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,0	65,8	67,2	69,7	60,2	66,1
3	Wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	106,2	143,5	122,0	118,6	110,0	118,2
4	Przyrost naturalny	+0,7	-2,0	+0,89	-1,0	-12,8	-0,39
5	Saldo migracji	5,98	9,11	5,16	11,08	0,00	5,97
6	Liczba osób bezrobotnych	4,8	3,5	3,7	3,5	4,5	4,0
7	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	44,5	57,1	54,0	38,0	22,7	46,9
8	Liczba osób niepełnosprawnych	2,13	2,63	2,11	1,51	2,41	2,13
9	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w wyniku	0,24	0,7	0,22	0,3	0,25	0,28

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	przemocy w rodzinie						
10	Udział osób korzystających z pomocy społecznej	11,16	9,82	6,96	9,97	13,62	9,24
11	Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej (matematyka)	56,25	49,4	48,3	55,0	40,6	50,89
12	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	0,21	0,50	0,29	0,10	0,25	0,26
ZJAWISKA GOSPODARCZE							
13	Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców miejscowości	3,73	3,85	7,27	3,22	2,95	5,2
14	Przyrost podmiotów gospodarczych	+10,86	+6,06	+3,08	-3,12	+4,54	+4,45
ZJAWISKA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE, TECHNICZNE I ŚRODOWISKOWE							
15	Dostęp do podstawowych usług społecznych z zakresu oświaty	0,78	1,35	0,26	1,11	1,53	0,69
16	Dostęp do podstawowych usług społecznych z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	0,10	0,10	0,17	0,20	0,38	0,16
17	% zwodociągowania miejscowości	22,5	78,7	14,2	59,0	82,9	33,17
18	% skanalizowania miejscowości	87,7	43,6	95,2	88,0	96,1	86,0

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

19	Liczba miejsc o najgorszym stanie dróg w danym sołectwie	10,1	51,5	18,8	33,95	13,7	21,33
20	Liczba przysiółków w poszczególnych miejscowościach o utrudnionym dostępie komunikacyjnym	6	8	5	7	1	x
21	Występowanie dzikich wysypisk	1	1	2	0	1	5
22	Liczba obiektów zdegradowanych	1	1	0	0	0	2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 35 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Lp.	Wskaźnik	Kamesznica	Laliki	Milówka	Nieledwia	Szare
ZJAWISKA SPOŁECZNE						
1	Wskaźnik depopulacji ludności		1,5		1	1
2	Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			1	1,5	
3	Wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym		1,5	1	1	
4	Przyrost naturalny				1	1,5
5	Saldo migracji			1,5		1
6	Liczba osób bezrobotnych	1,5				1
7	Liczba osób długotrwale bezrobotnych		1,5	1		
8	Liczba osób niepełnosprawnych	1	1,5			1
9	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w wyniku przemocy w rodzinie		1,5		1	
10	Udział osób korzystających z	1	1		1	1,5

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	pomocy społecznej					
11	Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej (matematyka)		1	1		1,5
12	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	1			1,5	1
ZJAWISKA GOSPODARCZE						
13	Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców miejscowości	1	1		1	1,5
14	Przyrost podmiotów gospodarczych			1	1,5	
ZJAWISKA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE, TECHNICZNE I ŚRODOWISKOWE						
15	Dostęp do podstawowych usług społecznych z zakresu oświaty			1,5		
16	Dostęp do podstawowych usług społecznych z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	1,5	1,5			
17	% zwodociągowania miejscowości	1,5		1		
18	% skanalizowania miejscowości		1,5			
19	Liczba miejsc o najgorszym stanie dróg w danym sołectwie		1,5		1	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

20	Liczba przysiółków w poszczególnych miejscowościach o utrudnionym dostępie komunikacyjnym	1	2		1	
21	Występowanie dzikich wysypisk	1	1	2		1
22	Liczba obiektów zdegradowanych	1	1			
Liczba problemów społecznych		4,5	9,5	5,5	8	9,5
Liczba problemów gospodarczych		1	1	1	2,5	1,5
Liczba problemów funkcjonalno-przestrzennych, technicznych i środowiskowych		6	8,5	4,5	2	1
Liczba problemów ogółem		11,5	19	11	12,5	12

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Z podsumowania powyższego zestawienia wynika, iż najczęściej problemów społecznych występuje w miejscowościach Laliki, Szare i Nieleddwia. W sołectwach Kamesznica i Milówka, sytuacja wygląda bardzo podobnie.

W każdej z miejscowości występuje przynajmniej jeden problem gospodarczy lub funkcjonalno- przestrzenny lub techniczny lub środowiskowy. Podsumowując wszystkie problemy największa sytuacja problemowa występuje w Lalikach, w związku z tym obszar ten można uznać jako zdegradowany.

Poniżej zaprezentowano spostrzeżenia mieszkańców poszczególnych miejscowości, biorących udział w spotkaniach organizowanych pod koniec 2015 roku, w zakresie problemów społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych, technicznych i funkcjonalno- przestrzennych.

Tabela 36 Opinie mieszkańców na temat głównych problemów występujących w poszczególnych sołectwach Gminy

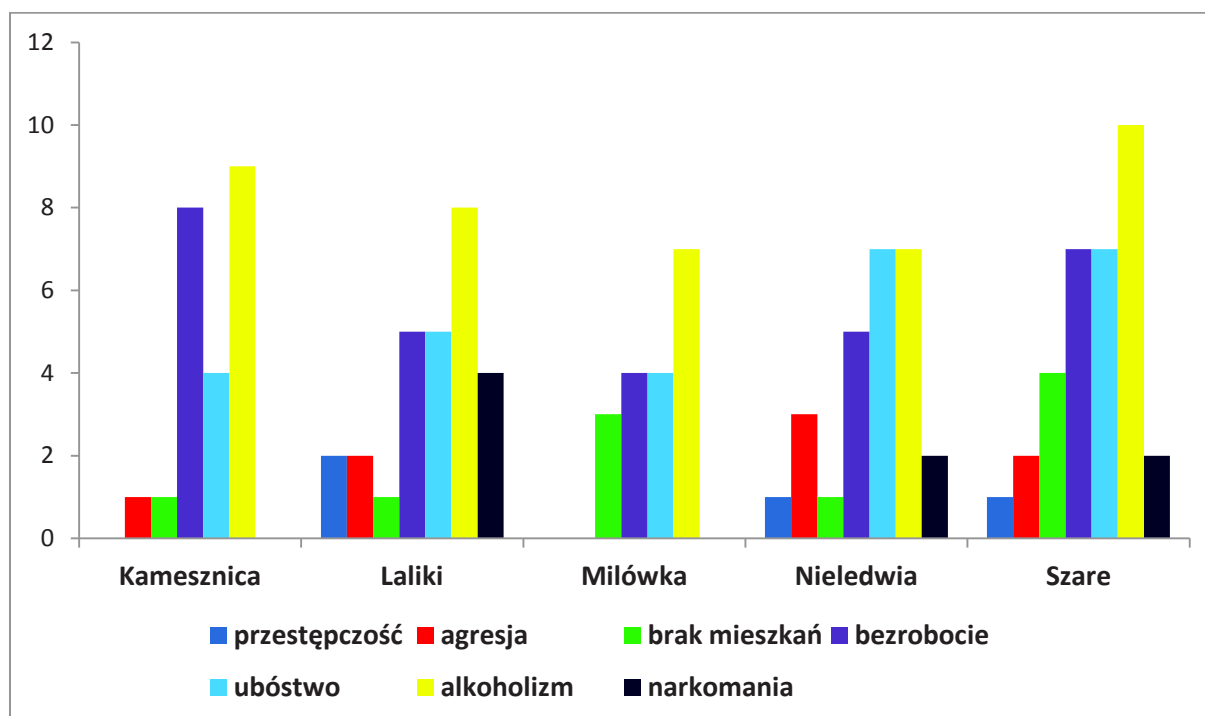
Wyszczególnienie	Problemy społeczne	Problemy gospodarcze	Problemy środowiskowe, techniczne i funkcjonalno-przestrzenne
Kamesznica	<ul style="list-style-type: none">• brak żłobka,	<ul style="list-style-type: none">• niewystarczająca liczba miejsc pracy,	<ul style="list-style-type: none">• brak jednostki policji,• występowanie miejsc o niewystarczającej dostępności komunikacyjnej,• ogólne problemy z komunikacją (głównie w weekendy i święta),• występujące drogi gminne wymagające remontu,• dzikie wysypiska,• występowanie budynków ocieplonych azbestem,• okresowe problemy z dostępem do wody bieżącej ze źródeł i studni,• brak sieci gazowej,• niewystarczająca liczba placów zabaw• infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Laliki	<ul style="list-style-type: none">• migracje ludności,	<ul style="list-style-type: none">• ograniczona możliwość	<ul style="list-style-type: none">• duża liczba wypadków

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	<ul style="list-style-type: none"> • duży odsetek ludzi starszych, • duża liczba osób niepełnosprawnych, • bezrobocie. 	powstawania zakładów pracy z uwagi na lokalizację miejscowości.	drogowych i kolizji, brak jednostki policji, <ul style="list-style-type: none"> • duże utrudnienia komunikacyjne (brak połączeń z innymi miejscowościami, niska częstotliwość kursów busów), • występujące drogi gminne wymagające remontu, • występowanie dzikich wysypisk, • wiele budynków ocieplonych azbestem, • problemy z dostępem do przyłączy wodociągowych, • niewystarczająca liczba placów zabaw, • infrastruktura niedostosowana do osób niepełnosprawnych, niedołączonych.
Milówka	<ul style="list-style-type: none"> • brak żłobka. 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości nowych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba wypadków drogowych i kolizji, • duże natężenie ruchu w centrum, • Mała ilość placów zabaw.
Nieledwia	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie bezrobocie, • Duży odsetek osób starszych, • Występująca przemoc w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • dzikie wysypiska śmieci, • wiele budynków ocieplonych azbestem, • problemy z dostępem do przyłączy wodociągowych.
Szare	<ul style="list-style-type: none"> • Duże bezrobocie zwłaszcza wśród kobiet, • Odptyw mieszkańców z miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba podmiotów gospodarczych, • Brak możliwości znalezienia pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom infrastruktury dostosowanej do osób niepełnosprawnych, • Drogi gminne wymagają remontów, • Problemy z komunikacją (szczególnie w święta i weekendy).

W kontekście problemów społecznych zapytano także mieszkańców, o wymienienie głównych problemów spośród wskazanych propozycji odpowiedzi. Poniższy wykres wskazuje jak wypowiadali się mieszkańcy poszczególnych miejscowości.

Wykres 6 Główne problemy społeczne w opinii mieszkańców poszczególnych sołectw

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Z wykresu wynika, iż głównym problemem we wszystkich sołectwach jest alkoholizm a także bezrobocie i ubóstwo. Dodatkowo w miejscowościach Laliki, Nielewka i Szare mieszkańcy wskazują także na problem narkomanii, a w Milówce i Szarem na brak mieszkań.

Na podstawie wypowiedzi mieszkańców, można dostrzec iż w każdej miejscowości występują podobne problemy, zarówno w kontekście kwestii społecznych, jak i infrastrukturalnych. Łącząc dane statystyczne z opiniami mieszkańców, można wskazać, iż najtrudniejsza sytuacja jest w miejscowości Laliki, gdyż tam kumulacja tych problemów jest największa, a wskaźniki niejednokrotnie mocno odstają od średniej Gminy.

OBSZAR ZDEGRADOWANY	NAJWIĘKSZE PROBLEMY
LALIKI	<ul style="list-style-type: none"> Największy oraz stały spadek liczby mieszkańców (najgorszy wskaźnik depopulacji w stosunku do Gminy), Najmniejszy udział osób w wieku

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	<p>przedprodukcyjnym o ogóle mieszkańców miejscowości, przy jednoczesnym najwyższym udziale osób w wieku poprodukcyjnym (starzejące się społeczeństwo, mały dopływ na rynek pracy osób w wieku aktywności zawodowej),</p> <ul style="list-style-type: none">– Ujemny przyrost naturalny (najgorszy wskaźnik w całej Gminie),– Odpływ mieszkańców z miejscowości,– Duży udział osób długotrwale bezrobotnych (w 2015 r. najgorszy wskaźnik w Gminie),– Co druga osób bezrobotna jest bez kwalifikacji zawodowych,– Dominujący udział osób 50+ wśród osób bezrobotnych, a także osób do 25 roku życia,– Największy udział osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców,– największy udział interwencji związanych z przemocą w rodzinie,– duże zanieczyszczenia powietrza,– Występowanie dzikiego wysypiska śmieci,– Miejscowość, w której występuje największa liczba miejsc o najgorszym stanie dróg,– Występowanie największej liczby przysiółków najbardziej oddalonych od dróg powiatowych,– Najniższy % skanalizowania,– Wyniki ze sprawdzianu w szkole podstawowej poniżej średniej wojewódzkiej,– Na terenie miejscowości występuje zdegradowany pustostan,– Mała liczba miejsc/ obiektów rekreacyjnych.
--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	<p><u><i>Dodatkowe problemy dostrzeżone przez mieszkańców:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none">• duże utrudnienia komunikacyjne (brak połączeń z innymi miejscowościami, niska częstotliwość kursów busów),• wiele budynków ocieplonych azbestem,• problemy z dostępem do przyłączy wodociągowych,• słaba możliwość znalezienia pracy w Gminie,• brak możliwości powstawania większych podmiotów gospodarczych z uwagi na lokalizację.
--	--

4. Analiza SWOT dla obszarów zdegradowanych

Laliki

Mocne strony	Słabe strony (problemy wewnętrzne)	Szanse	Zagrożenia (problemy z otoczenia)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duża ilość organizacji pozarządowych, ➤ Duch przedsiębiorczości wśród mieszkańców (największy przyrost podmiotów gospodarczych w całej Gminie), ➤ Wysoki % zwodociągowania miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Największy spadek liczby mieszkańców w całej Gminie (trend taki utrzymuje się od kilku ostatnich lat), ➤ ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego (najsłabszy wynik w Gminie), ➤ najmniejszy udział osób w wieku przedprodukcyjnym, ➤ największy udział osób w wieku poprodukcyjnym, ➤ znaczna liczba osób długotrwale bezrobotnych w strukturze osób bezrobotnych, ➤ najwięcej osób bez kwalifikacji zawodowych, a także 50+ oraz do 25 roku życia w strukturze osób bezrobotnych, ➤ duża liczba osób niepełnosprawnych (najwyższy stosunek liczby osób niepełnosprawnych do liczby mieszkańców), ➤ niski poziom infrastruktury przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, ➤ największy udział interwencji związanych z przemocą w rodzinie, ➤ ograniczone możliwości co do 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ polityka prorodzinna państwa, ➤ trend związany z napływem ludności z miast na wieś, ➤ liczne inicjatywy związane z możliwością uzupełnienia wiedzy (bezpłatne kursy, szkolenia, praktyki), ➤ dostęp do instytucji oferujących pomoc w leczenie uzależnień, ➤ dofinansowanie projektów związanych z przystosowaniem infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, ➤ liczne możliwości pozyskania finansowania na rozpoczęcie oraz prowadzenie działalności gospodarczej, ➤ możliwość pozyskania środków na działanie organizacji pozarządowych, ➤ liczne instytucje wspierające osoby będącymi ofiarami przemocy w rodzinie, ➤ pozytywny trend wśród młodzieży w zakresie angażowania się w lokalne instytucje bezpieczeństwa (OSP), 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niż demograficzny, ➤ starzejące się społeczeństwo, ➤ brak rozwoju Gminy zniechęcający do zamieszkania, ➤ niewystarczająca liczba miejsc pracy, ➤ ubóstwo, ➤ bezrobocie, ➤ brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, ➤ wysokie koszty prowadzenie działalności gospodarczej, ➤ często zmieniające się przepisy prawne, ➤ trendy w zakresie emigracji zarobkowej, ➤ nieefektywny system szkolenia zawodowego, ➤ brak środków finansowych na stałe dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych, ➤ zwiększający się ruch samochodów ciężarowych zwiększających zagrożenie dla ludzi oraz środowiska naturalnego, ➤ problem z brakiem uregulowania kwestii własności części dróg, ➤ niskie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	<p>powstania zakładów pracy z uwagi na lokalizację,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ brak jednostki policji, ➤ miejscowość, w której występuje największa liczba miejsc o najgorszym stanie dróg, ➤ największa liczba przysiółków najbardziej oddalonych od dróg powiatowych, ➤ problemy z komunikacją (szczególnie w weekendy i święta) ➤ najniższy wskaźnik skanalizowania, ➤ dzikie wysypiska powstałe z powodów wyrzucania śmieci przez przyjezdnych, ➤ istniejące budynki ocieplone materiałami zawierającymi azbest, ➤ wyniki ze sprawdzianu w szkole podstawowej poniżej średniej wojewódzkiej, ➤ ograniczone środki finansowania działalności edukacyjnej, ➤ niewystarczająca ilość placów zabaw i innych miejsc rekreacyjnych, ➤ występowanie zdegradowanego pustostanu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kontynuacja projektu kanalizacji gminy – w konsekwencji remont dróg wzdłuż których budowana będzie komunikacja, ➤ zmiany w prawie wpływające na wymuszanie proekologicznych zachowań, ➤ rozwój nowoczesnych technologii łączących ekologię z ekonomią (np. OZE), ➤ rozwój nowoczesnych metod nauki/ wychowania. 	<p>zainteresowanie prywatnych przewoźników w rozwoju i dostosowaniu oferty do potrzeb mieszkańców,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zmiany klimatu powodujące gwałtowne zjawiska pogodowe mające wpływ na niszczenie środowiska naturalnego, ➤ nastawienie ludności w stosunku do proekologicznych zachowań, ➤ biurokracja utrudniająca realizację zadań poprawiających stan środowiska naturalnego, ➤ szkody wyrządzone przez dziką zwierzynę, ➤ niskie zaangażowanie dzieci i młodzieży w zajęcia pozaszkolne.
--	--	--	---

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

5. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji

Na poniższej mapie zaznaczono obszar w ramach miejscowości Laliki, który podlegać będzie procesom rewitalizacji. Jest to obszar o największym stopniu urbanizacji, obejmujący obszary przede wszystkim zamieszkałe, wraz z obiektami użyteczności publicznej (szkoła, przedszkole, kościół, sołtysówka, przystanek stacji PKP, strażnica). Jednocześnie jest to obszar, na którym kumulują się negatywne zjawiska społeczne: mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej, w tym z powodu bezrobocia czy niepełnosprawności. Koncentracja domów ogrzewanych starymi nie ekologicznymi piecami, domów ocieplonych azbestem powoduje zanieczyszczenie wpływające na stan powietrza, a tym samym zdrowie mieszkańców. Obszar z uwagi na swój charakter obejmuje prawie wszystkie przysiółki, wraz z mieszkańcami częściowo wykluczonymi z możliwości korzystania z podstawowych usług społecznych i edukacyjnych z uwagi na trudności komunikacyjne.

Tabela 37 Podsumowanie obszaru rewitalizacji

Obszar	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizowanego	Liczba mieszkańców ogółem w Gminie	Udział osób w ogóle mieszkańców	Powierzchnia obszaru rewitalizowanego w ha	Powierzchnia gminy ogółem w ha	Udział w powierzchni Gminy ogółem
Laliki	987	10 050	9,82%	811,16	9843 ha	8,25%

Podsumowując obszar podlegający rewitalizacji obejmuje łączną powierzchnię 811,16 ha, co stanowi 8,25% powierzchni całej Gminy, a więc mieści się w wyznaczonych granicach 20%. Jeśli chodzi o mieszkańców tego obszaru, zamieszkuje go łącznie 987 osób, co stanowi 9,82% mieszkańców Gminy – również w tym przypadku zachowana jest zasada, iż liczba mieszkańców obszaru rewitalizowanego nie powinna przekraczać 30% mieszkańców Gminy.

6. Pogłębiona diagnoza obszaru wskazanego do rewitalizacji

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych wskazała, że ich największa kumulacja występuje na obszarze miejscowości Laliki. W ramach niniejszego rozdziału dokonano pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru.

Dalsza diagnoza została sporządzona przy udziale pracowników samorządowych (z Urzędu Gminy w Milówce, z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej), sołtysa miejscowości Laliki, lokalnych przedsiębiorców, a także mieszkańców.

Laliki to jedna z mniejszych miejscowości Gminy, zamieszkała przez ok. 10% wszystkich mieszkańców Gminy. Za centrum miejscowości uznaje się teren przy byłej drodze krajowej DK-69, w okolicy Szkoły Podstawowej i remizy strażackiej, jednakże zabudowa na tym terenie jest niewielka. Z uwagi na znacznie rozproszoną zabudowę mieszkalną, składa się z największej liczby przysiółków.

Od lat odnotowuje się tutaj spadek liczby mieszkańców, na który składa się ujemny przyrost naturalny oraz odpływ mieszkańców z miejscowości. Wśród bezrobotnych mieszkańców, dominują osoby długotrwale bezrobotne, bez kwalifikacji zawodowych oraz do 25 roku życia i po 50 roku życia. Na tym terenie zamieszkują również najliczniej osoby niepełnosprawne. Wśród innych problemów społecznych należy wymienić także duży udział interwencji związanych z przemocą w rodzinie. Pod kątem infrastrukturalnym, Laliki to miejscowość o najniższym wskaźniku skanalizowania, a także o największej liczbie miejsc o najgorszym stanie dróg. Bardzo poważny problem dotyczy komunikacji z innymi miejscowościami, obszar ten wypada słabo, większość przysiółków jest mocno oddalonych od dróg powiatowych. Wśród obiektów użyteczności publicznej, które należałoby poddać remontom wymienić należy:

1. Budynek Szkoły Podstawowej – wybudowany na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku, pełniący od początku funkcję Szkoły Podstawowej. Z uwagi na brak prac remontowych od początku jego istnienia, budynek wymaga modernizacji.
2. Remiza OSP – wybudowana w latach 80., obiekt pełni do dziś funkcję remizy strażackiej. Budynek z uwagi na znaczne wyeksploatowanie wymaga pilnego remontu.

Na podstawie diagnozy wyznaczonej w rozdziale 3, wytypowano następujące problemy:

Problemy wynikające z porównania danych statystycznych dla miejscowości Laliki i odniesienia ich do Całej Gminy:

1. Spadająca liczba mieszkańców – trend utrzymuje się od 2011 r.
2. Ujemny przyrost naturalny (w latach 2011-2016, jedynie w 2011 r. odnotowano dodatni wskaźnik).
3. Migracje mieszkańców (w latach 2014-2016, wskaźnik salda migracji, dwukrotnie wypadł gorzej w stosunku do średniej Gminy).
4. Wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 os. w wieku przedprodukcyjnym największy w całej Gminie.
5. Największy udział osób niepełnosprawnych wśród mieszkańców na tle całej Gminy.
6. W roku 2015 odnotowano największy udział osób bezrobotnych w miejscowości, obecnie wśród osób bezrobotnych dominują os. bez kwalifikacji zawodowych oraz osoby do 25 roku życia oraz po 50 roku życia.
7. Największa liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie.
8. Mała liczba podmiotów gospodarczych, lokalizacja utrudniająca powstawianie dużych pracodawców.
9. Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej poniżej średniej wojewódzkiej.
10. Niski % skanalizowania miejscowości (najniższy w całej Gminie).
11. Dostępność infrastruktury sportowo – rekreacyjnej niższa niż w innych miejscowościach.
12. Utrudniona komunikacja z innymi miejscowościami z uwagi na największą liczbę przysiółków najbardziej oddalonych od dróg powiatowych oraz mała częstotliwość połączeń lokalnych przewoźników.
13. Występowanie dzikiego wysypiska.
14. Duże zanieczyszczenie powietrza.
15. Duża liczba budynków ocieplonych azbestem.

W zakresie problemów demograficznych (pkt. 1-5), w miejscowości Laliki mamy do czynienia z malejącą liczbą mieszkańców, która spowodowana jest głównie poprzez spadek liczby urodzeń oraz odpływ mieszkańców sołectwa. Z sugestii mieszkańców, wynika, iż

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

problem spadku mieszkańców powiązany jest także z wyjazdami, zwłaszcza osób młodych, w celach zarobkowych. Wskaźniki demograficzne mają duże przełożenia na problemy społeczne i gospodarcze. Według wskaźników obciążenia demograficznego w miejscowości, podobnie jest w całej Gminie występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa. W przypadku sołectwa Laliki sytuacja jest trudna z uwagi na nałożenie się na siebie dwóch niekorzystnych wskaźników, wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym wśród mieszkańców oraz niskiego udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym jest najwyższy i zarazem najgorszy w całej Gminie). Na niekorzyść przemawia także wskaźnik dużego udziału osób niepełnosprawnych wśród mieszkańców.

Taka sytuacja prowadzi do sformułowania następujących wniosków:

- w miejscowości, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (60,3%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (39,7%). Jest to sytuacja bardzo niekorzystna.
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym (16,3%) rodzi obawę niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy.
- Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym (23,4%) wiąże ze sobą niebezpieczeństwo związane ze wzrostem liczby osób niepełnosprawnych, a więc i koniecznością zwiększenia świadczeń wypłacanych przez GOPS, koniecznością zapewnienia opieki nad tymi osobami, co w przypadku kiedy taką opiekę będą świadczyć osoby zależne zagraża to ich aktywności zawodowej.

W zakresie problemów związanych z bezrobociem, a także pomocą społeczną (pkt. 6), udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców aktywnych zawodowo w 2016 r. był niższy od średniej dla całej Gminy, jednakże jeszcze w 2015 r. wskaźnik ten kształtował się najgorzej. Pomimo, iż sytuacja uległa poprawie, nie należy bagatelizować tego problemu, zwłaszcza w powiązaniu z innymi problemami (mała liczba miejsc pracy na terenie Gminy, trudności komunikacyjne). Biorąc pod uwagę osoby bezrobotne, w przeciwieństwie do innych miejscowości przeważają mężczyźni. Związane jest to poniekąd z faktem, iż jeszcze nie tak dawno głównym miejscem pracy mężczyzn zamieszkujących obszar Gminy były kopalnie, a w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, spora ich część straciła pracę. Nowym źródłem

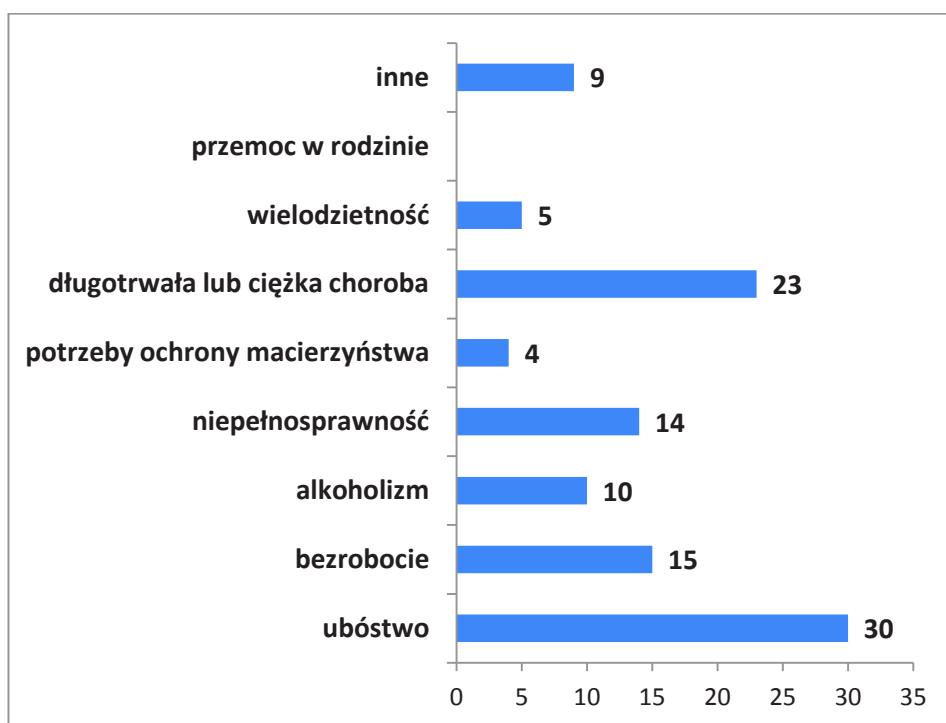
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

zarobkowania stała się potem gospodarka leśna i branże pochodne, jednakże ostatnie lata pokazują, iż i ta dziedzina staje się schyłkowa. Rodzi to zagrożenie ponownej utraty pracy. Jeżeli chodzi o bezrobocie wśród kobiet, głównej przyczyny należy doszukiwać się w tradycyjnie postrzeganej roli kobiety, stereotypowo umiejscawiającej ją w sferze domowej, a nie zawodowej czy publicznej. W minionych latach powiązane to także było z niewystarczającą liczbą miejsc wychowania przedszkolnego, co w powiązaniu ze stereotypem kobiety, oznaczało wybór opieki nad dzieckiem, niż pracę zawodową. Obecnie w świetle zmian ustawowych, istnieje obowiązek zapewnienia miejsc wychowania przedszkolnego dla każdego dziecka w wieku przedszkolnym.

Niezbędna będzie aktywizacja osób bezrobotnych w zakresie zmotywowania ich do poszukiwania pracy oraz dostosowania kwalifikacji zawodowych do rynku pracy. W zakresie bezrobotnych w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy, niepokojący jest fakt, iż 38% bezrobotnych to osoby do 25 roku życia, 50+ oraz bez kwalifikacji zawodowych. Konieczne będą działania skierowane w szczególności do tej kategorii osób bezrobotnych.

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, nie jest największa w całej Gminie, jednakże wskaźnik kształtuje się słabiej w stosunku do całej Gminy. Z poniższego wykresu, wynika iż głównym powodem przyznawania pomocy mieszkańcom Lalik jest ubóstwom, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i niepełnosprawność. Funkcjonowanie pomocy społecznej jest ściśle powiązane z trendami demograficznymi, które zostały omówione powyżej.

Wykres 7 Powody przyznania pomocy społecznej w roku 2016 w miejscowości Laliki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GOPS w Milówce

W ramach problemów społecznych, które dotyczą Laliki, w stopniu największym w świetle całej Gminy jest **liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie** (pkt. 7). Sytuacja taka jest niezmienna od 2 lat. Niestety konsekwencje takiego stanu rzeczy są bardzo niepokojące, wymienić tu należy: niską samooceną pokrzywdzonego, depresję, izolację społeczną, nadużycia alkoholu, środków przeciwbólowych, leków, zapadanie na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie. Kobiety żyjące w związku przemocowym mają obniżone poczucie własnej wartości, a ich zdolność do uczestniczenia w życiu społecznym jest znacząco obniżona. Negatywnych skutków przemocy w rodzinie doświadczają także dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy małżeńskiej. Istnieje ryzyko wystąpienia u nich problemów emocjonalnych i związanych z zachowaniem, takich jak: odczuwanie niepokoju, depresja, samouszkodzenia, osłabienie koncentracji objawiające się, np. osiąganiem niskich wyników w szkole, pogorszenie samopoczucia, nieposłuszeństwo, agresja wobec otoczenia, występowanie koszmarów sennych, pojawienie się dolegliwości fizycznych, będących skutkiem stresu psychologicznego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Miejscowość Laliki odznacza się **małą liczbą podmiotów gospodarczych** (pkt. 8). Należy zaznaczyć, iż w 2017 r., w sołectwie nastąpił przyrost liczby podmiotów gospodarczych, jednakże mimo tego faktu, odnosząc liczbę działalności gospodarczych do liczby mieszkańców, ich udział jest niski. Gmina Milówka, jest obecnie typową gminą turystyczną. Z uwagi na fakt, iż mieści się przy głównej drodze na trasie w stronę Słowacji, ruch turystyczny jest tutaj wzmożony. Mieszkańcy mają do wyboru pracę w większych miastach – Żywiec, Bielsko-Biała, w lokalnych firmach, które jednak nie są w stanie zapewnić pracy wszystkim mieszkańcom. W przypadku miejscowości w tym zakresie na problem nakładają się trudności komunikacyjne (znaczne odległości, niewystarczająca częstotliwość kursów lokalnych przewoźników).

Kolejnym problemem w miejscowości są **słabe wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej** (pkt. 9). W przypadku szkoły podstawowej, wyniki poniżej średniej Gminy i wojewódzkiej, dotyczą j. polskiego, matematyki i j. angielskiego. Na terenie Gminy działa jedno gimnazjum zlokalizowane w Milówce (również wyniki z egzaminu były poniżej średniej wojewódzkiej). Powiązując fakty, dotyczące bezrobocia, ubóstwa, przemocy w rodzinie, wywnioskować można, iż istnieje duże zagrożenie dla dzieci z rodzin, które borykają się z takimi problemami. Niezbędne będzie zatem wsparcie rodzin, w których takie problemy występują, a także przedsięwzięcia skierowane dla szkół, w których wyniki są poniżej średniej. Konsekwencją braku rozwiązania tego problemu może być przedwczesne ukończenie nauki przez dzieci, a idąc dalej brak możliwości zatrudniania z uwagi na niskie kwalifikacje.

Pod kątem **problemów środowiskowych, techniczno- funkcjonalnych i przestrzennych** (pkt.10-15) miejscowość Laliki dotyka problem najniższego skanalizowania miejscowości (ok. 43,6%). Jest to bardzo duża dysproporcja w stosunku do innych sołectw Gminy, w zakresie standardów jakości środowiska i infrastruktury technicznej. Dostępność podstawowych mediów podnosi jakość życia mieszkańców i turystów (poprawa warunków sanitarnych, jakości wody do picia).

Negatywny wpływ na środowisko i stan zdrowia mieszkańców ma duże zanieczyszczenie powietrza, spowodowany opalaniem w piecach starej generacji, złej jakości opałem, a nawet śmieciami oraz dużym natężeniem ruchu przy głównych drogach. Problem

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

ten jednak dotyczy w jednakowej mierze wszystkich mieszkańców Gminy. Na zdrowie mieszkańców negatywnie wpływają także budynki ocieplone azbestem.

Laliki są miejscowością, która ma największe problemy związane z utrudnioną komunikacją (zlokalizowanych jest tutaj najwięcej przysiółków najbardziej oddalonych od dróg powiatowych). Również usługi transportu publicznego nie spełniają oczekiwań mieszkańców, częstotliwość kursów jest niewystarczająca.

Pomimo wielu inwestycji realizowanych przez Gminę Milówka w zakresie infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, w miejscowości Laliki odnotowano jej niedostateczną ilość względem mieszkańców. Z uwagi na fakt, iż Gmina ma charakter turystyczny, dostępność atrakcyjnej infrastruktury ściąga turystów, którzy z niej korzystają (w tym noclegi, gastronomia), ale również inwestorów, którzy tworzą miejsca pracy. Infrastruktura taka ma pozytywny wpływ także na zagospodarowanie wolnego czasu dzieciom i młodzieży, brak takiej możliwości może wpływać na rozwój negatywnych zachowań.

Na przełomie roku 2017/2018 przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców, aby pogłębić wiedzę o problemach i potrzebach mieszkańców sołectwa. Kwestionariusze ankiet wypełniło łącznie 10 osób, w tym 5 kobiet. 3 osoby były z wieku między 25 a 39 lat, pozostałe osoby to osoby w wieku między 40 a 59 lat. Biorąc pod uwagę wykształcenie: 4 osoby z wykształceniem zawodowym, 3 osoby z wykształceniem średnim i 3 z wyższym.

Poniżej zaprezentowano wyniki badań.

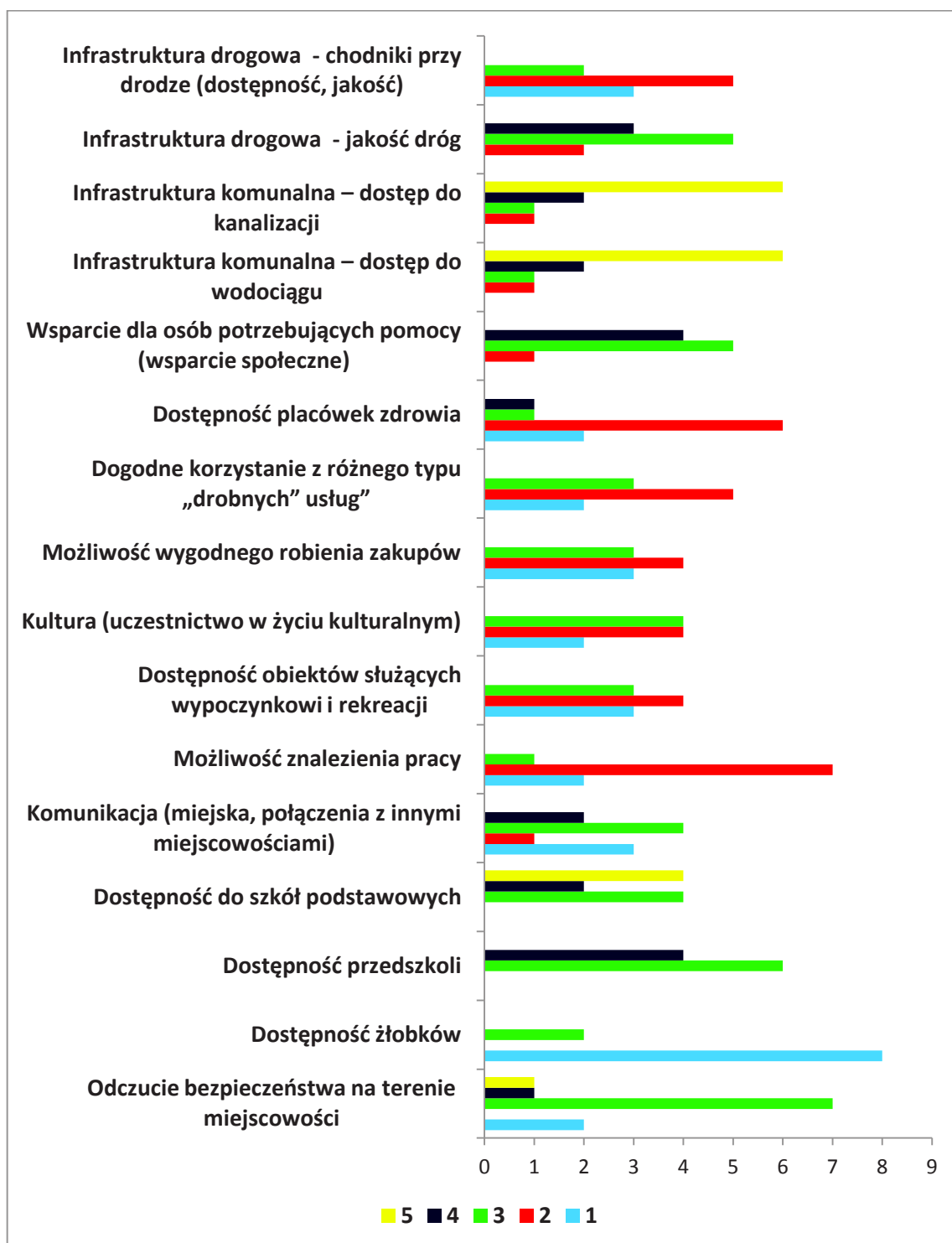
1. Mieszkańcy w najbliższym otoczeniu mają do czynienia:

- Ze złą jakością powietrza będącą skutkiem działalności człowieka – aż 60% potwierdziło ten fakt,
- Z występowaniem obiektów/ obszarów zdegradowanych (pustostany, niezagospodarowane tereny) – 40% ankietowanych dało twierdzącą odpowiedź.

W odczuciu mieszkańców, nie ma natomiast problemu związanego z nadmiernym hałasem spowodowanym natężeniem ruchu, uciążliwym sąsiedztwem osób zakłócających ład społeczny (np. patologie społeczne) czy też obawą o włamanie, dewastację, napad (przestępczość) – między 70 a 90% ankietowanych potwierdza ten fakt.

2. W kolejnym pytaniu poproszono mieszkańców o ocenę jakości wskazanych obszarów życia w skali od 1 do 5. Szczegółowe wyniki zaprezentowano na poniższych wykresie. Ankietowani najlepiej oceniają infrastrukturę komunalną w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Doceniona została także dostępność do przedszkoli i szkół. Najsłabiej mieszkańcy oceniają dostępność do żłobka (na terenie miejscowości nie funkcjonuje tego typu placówka), na dalszym miejscu: możliwość znalezienia pracy, dostępność obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji, a także infrastruktura drogowa głównie w kontekście braku chodników. Mieszkańcy negatywnie ocenili także dostępność do placówek służby zdrowia, jednakże w tym zakresie Gmina nie jest w stanie za wiele pomóc (nie należy to do zadań własnych JST). Na terenie Gminy działają 2 przychodnie, jedna w Milówce (obiekt własny właściciela przychodni), druga w pomieszczeniach dzierżawionych od Gminy w miejscowości Kamesznica. Lokalizacja wynika z faktu, iż są to obszary o największej liczbie mieszkańców.

Wykres 8 Ocena jakości wybranych obszarów życia w skali od 1 do 5 (1- bardzo zła, 2 – zła, 3 – przeciętna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra)

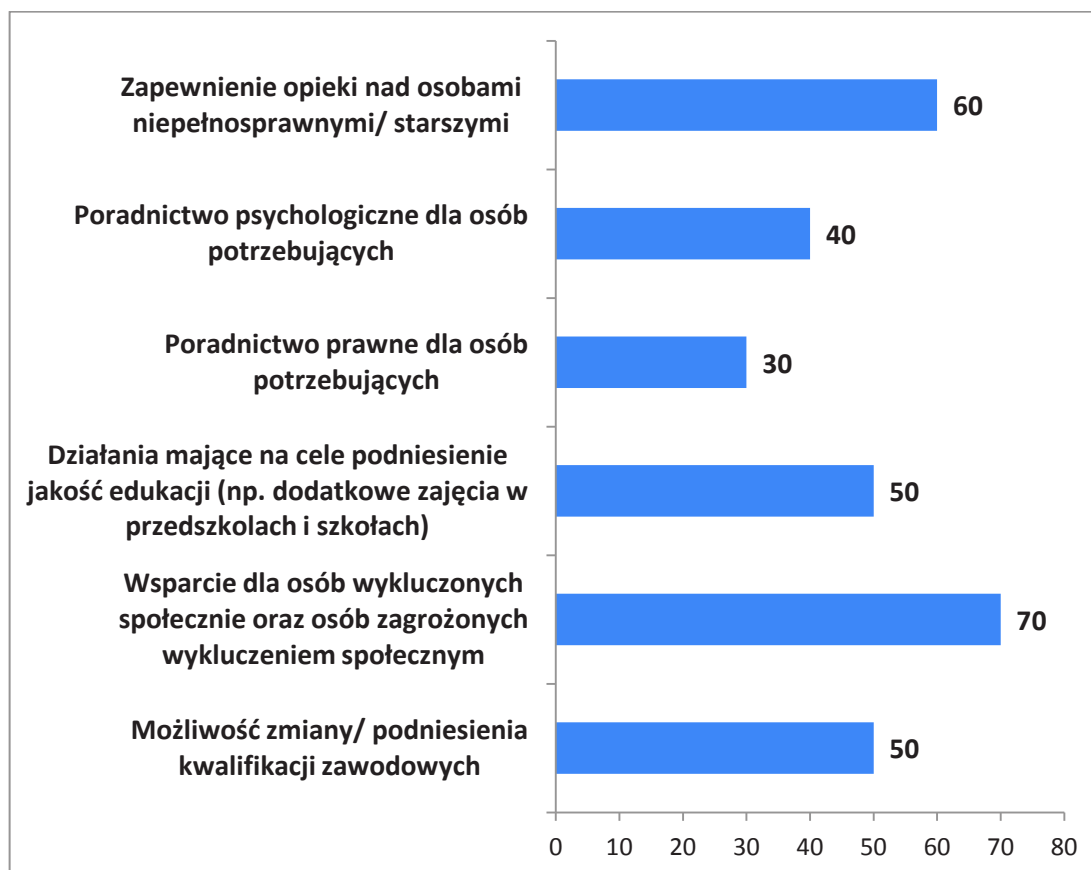

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

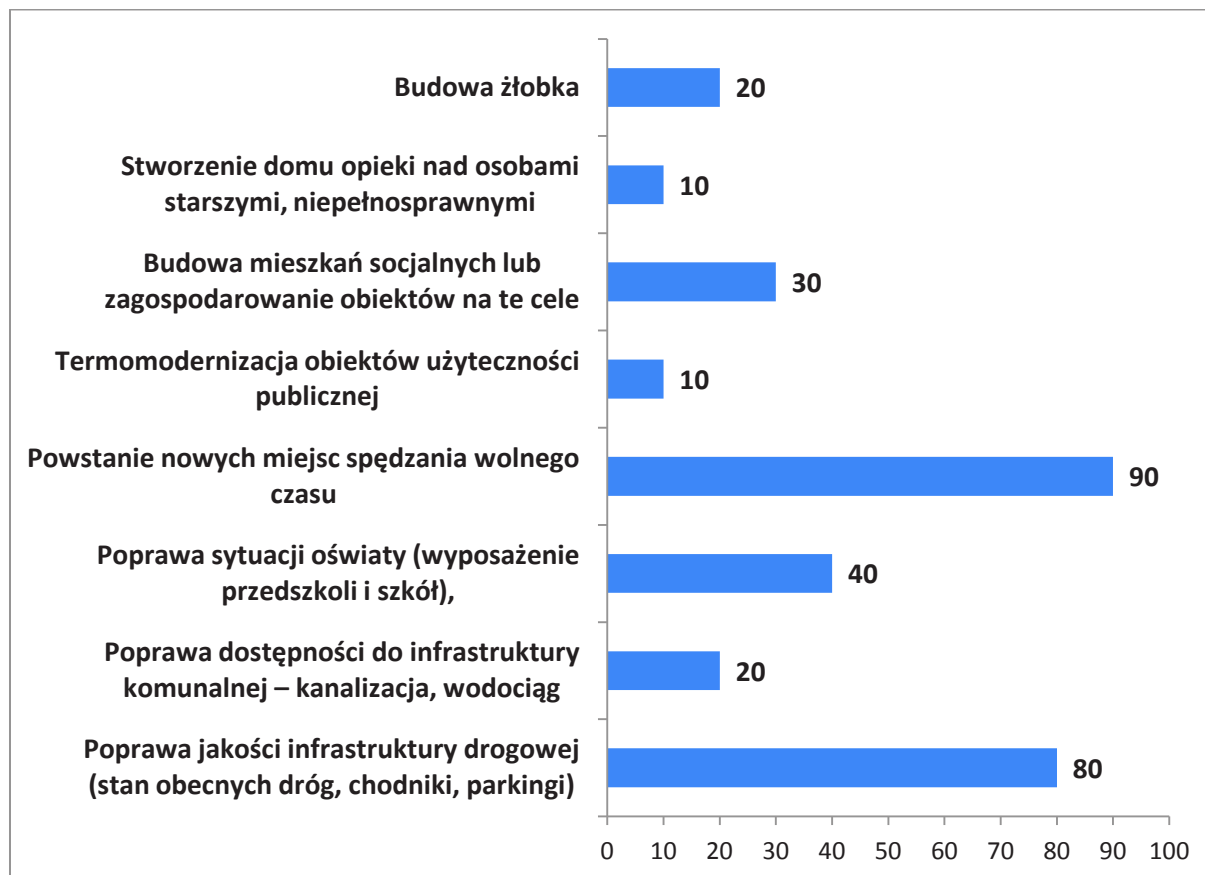
3. Ankietowanych poproszono o wskazanie obiektów/ obszarów na terenie miejscowości, które wymagałyby najpilniejszego remontu. Najwięcej wskazań dotyczy Strażnicy. Pojedyncze odpowiedzi dotyczą także przystunku na Pochodzitej i stacji PKP.
4. Ostatnie pytanie dotyczyło wskazania przez mieszkańców oczekiwań wobec działań lokalnych władz w zakresie działań miękkich i działań infrastrukturalnych. W zakresie działań miękkich, mieszkańców najbardziej zależałoby na działaniach mających na celu wsparcie dla osób wykluczonych społecznie oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapewnienie opieki nad osobami niepełnosprawnymi/ starszymi. Co drugi ankietowany wskazuje także na działania z zakresu podnoszenia/ zmiany kwalifikacji zawodowych. W zakresie działań infrastrukturalnych, najwięcej osób wypowiedziało się za powstaniem nowych miejsc spędzania wolnego czasu oraz poprawą stanu infrastruktury drogowej (stan obecnych dróg, chodniki, parkingi). Szczegółowe dane przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań miękkich (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wykres 10 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań infrastrukturalnych (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podsumowując informacje zebrane od mieszkańców biorących udział w badaniach, wśród największych problemów miejscowości można wymienić:

1. W zakresie problemów społecznych:

- Niedostateczna liczba miejsc pracy, co przekłada się na bezrobocie a dalej ubóstwo, alkoholizm,
- Niedostateczna dostępność obiektów, miejsc służących rekreacji,
- Brak wystarczającej pomocy w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi.

2. W zakresie problemów środowiskowych, technicznych i funkcjonalno-przestrzennych:

- Zła jakość powietrza,
- Występowanie niezagospodarowanych terenów i zdegradowanych obiektów,
- Zła jakość dróg, brak chodników,
- Słaba komunikacja miejska w zakresie połączeń z innymi miejscowościami.

7. Wizja i cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Wizja obszaru poddanego rewitalizacji związana jest z poprawą jakości życia osób, zamieszkujących sołectwo Laliki, przede wszystkim tych których dotyczy problem bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, niskiego poziomu edukacji, ale także mieszkańców objętych problemami środowiskowymi i przestrzenno- funkcjonalnymi, jak złą jakością powietrza, złym stan dróg, niską dostępnością komunikacyjną, co dyskryminuje ich w kontekście innych obszarów Gminy Milówka.

Proces rewitalizacji ma za zadanie ograniczyć wykluczenie społeczne, ubóstwo i bezrobocie. Dzięki realizacji działań z zakresu pomocy społecznej wsparcie uzyskają najbardziej potrzebujący – na opiekę będą mogli liczyć osoby starsze, po 60 roku życia, niepełnosprawne, niesamodzielne, ich opiekunowie, poprzez zaoferowanie im usług pracowników socjalnych, stworzenie miejsca do spędzania wolnego czasu (Klub Seniora) oraz szeregu specjalistycznych usług lekarzy, pielęgniarek, dietetyków, psychologów, instruktorów rekreacji fizycznej itp. Propagowane będzie także tworzenie się grup samopomocowych. W zakresie działań nastawionych na podnoszenie/ zmianę kwalifikacji zawodowych, przewiduje się głównie osoby bezrobotne, a także osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, z grupy mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, które będą mogły nabyć umiejętności i wiedzę aby lepiej dostosować się do wymagań rynku pracy.

Nieodzownym elementem procesu rewitalizacji są działania dotyczące infrastruktury. Z uwagi na brak możliwości tworzenia niektórych przedsięwzięć na samym obszarze rewitalizowanym, konieczne jest tworzenie takich miejsc w innych obszarach Gminy, jednakże dążąc do łatwego korzystania z nich przez wszystkich mieszkańców Gminy, w tym przede wszystkim z obszaru sołectwa Laliki (usługi aktywizacji społeczno- zawodowej jakie będą oferowane w zaadaptowanej na ten cel Strażnicy w Milówce). Biorąc pod uwagę trudności komunikacyjne tej miejscowości, Gminy zapewni własny transport uczestnikom miękkich przedsięwzięć z obszaru Lalik.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Poprawie podlegać będzie także stan infrastruktury technicznej (jakość dróg, a tym samym większa dostępność komunikacyjna) oraz środowiska naturalnego (mniejsze zanieczyszczenie powietrza, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, ekologiczne źródła ogrzewania w gospodarstwach domowych), co przełoży się na większe zadowolenie z zamieszkiwania w miejscowości. Działania z zakresu termomodernizacji czy też wymiany nie ekologicznych węglowych kotłów pozwolą dodatkowo na wygospodarowanie oszczędności, które będzie można przeznaczyć na inne cele.

Dbłość o infrastrukturę, zwiększanie dostępności do obiektów użyteczności publicznej ma duże znaczenie dla mieszkańców pod kątem uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym miejscowości. Związane jest to także z samym wyjazdem poza teren zdegradowany.

Całość przewidzianych działań rewitalizacyjnych służyć będzie poprawie trendów demograficznych związanych z odpływem mieszkańców z miejscowości, czy też spadkiem liczby urodzeń. Sołectwo, przede wszystkim dobrze skomunikowane, zapewniające dostęp do podstawowej infrastruktury społecznej (np. przedszkole, szkoła, infrastruktura rekreacyjna) zachęcać będzie ludzi młodych do pozostania tutaj, tworzenia rodzin, zakładania wspólnych gospodarstw domowych. Możliwość przekwalifikowania zawodowego otworzy nowe drogi do znalezienia źródła zarobkowania, bądź to w formie własnej działalności gospodarczej, bądź etatu u pracodawcy.

Wizja ta uzależniona jest od realizacji zaplanowanych przedsięwzięć.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 jest poprawa stanu obszarów zdegradowanych Gminy Milówka obejmująca kwestie społeczne, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne.

W poniższej tabeli zaprezentowano cele strategiczne i operacyjne Programu.

CEL STRATEGICZNY NR 1 POPRAWA STANU I DOSTĘPNOŚCI DO PODSTAWOWEJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, TECHNICZNEJ I REKREACYJNEJ		
Cel operacyjny nr 1.1 Poprawa stanu infrastruktury drogowej zwiększającej dostępność komunikacyjną	Cel operacyjny nr 1.2 Tworzenie nowych miejsc do spędzania wolnego czasu	Cel operacyjny nr 1.3 Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi do lat 3
CEL STRATEGICZNY NR 2 AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE		
Cel operacyjny nr 2.1 Dostosowanie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do rynku pracy	Cel operacyjny nr 2.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych, a także osób sprawujących nad nimi opiekę	Cel operacyjny nr 2.3 Zwiększenie dostępności do usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doświadczających przemocy w rodzinie
CEL STRATEGICZNY NR 3 POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO		
Cel operacyjny nr 3.1 Poprawa jakości powietrza, w tym poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej oraz wyminę nieekologicznych źródeł ogrzewania w gospodarstwach domowych		

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

8. Opis projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1. Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Milówka
2. Wysokiej jakości opieka senioralna w Gminie Milówka
3. Termomodernizacja remizy OSP w Lalikach
4. Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Milówka
5. Przebudowa drogi gminnej „Kotłówka” w Lalikach
6. Budowa plenerowej otwartej strefy aktywności przy Szkole Podstawowej w Lalikach

Tabela 38 Wykaz zadań podstawowych

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Termin realizacji zadania	Wpływ na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizowanym	Koszt zadania (PLN) i źródła finansowania	Zgodność z celami LPR
1.	<i>Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Milówka</i> <i>Lokalizacja:</i> <i>wyremontowany budynek strażnicy w Milówce</i>	Rozwiązany problem w ramach zaplanowanego zadania dotyczy słabej pozycji mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na rynku pracy. Spowodowane jest to głównie niskimi kwalifikacjami zawodowymi i brakiem rozeznania w rynku pracy. Aby przeciwdziałać temu zjawisku w ramach zadania planowana jest organizacja bezpłatnych szkoleń podnoszących	2019-2020	Realizacja projektu wpłynie na występujące na obszarze rewitalizowanym problemy z zakresu: bezrobocia, niskich kwalifikacji zawodowych, zagrożenia wykluczeniem społecznym. Przedsięwzięcie jest także odpowiedzią na potrzeby mieszkańców w zakresie	279.375,00 zł EFS – RIT SPd (Działanie 9.1.2)	2.1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	<p>kwalfikacje mieszkańców gminy, w ramach których uczestnicy zdobędą wiedzę o aktualnym rynku pracy oraz sposobach poszukiwania pracy jak również nabędą niezbędne kwalifikacje zawodowe, ułatwiające znalezienie pracy.</p> <p>Następuje komplementarność zadania, z projektem który Gmina już realizowała w 2011 r. pn: „Milówka – gmina wiejska aktywna zawodowo” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.</p> <p>Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców/mieszkanek Gminy Milówka, którzy są zagrożeni ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>Przedmiotem projektu jest zorganizowanie szkoleń dla uczestników projektu, które obejmować będą między innymi charakterystykę aktualnego rynku pracy czy metod poszukiwania pracy, jak również będą obejmować kursy podnoszące kwalifikacje.</p> <p>Realizacja projektu będzie także możliwa dzięki zadaniu w wykazie pozostałych przedsięwzięci rewitalizacyjnych związanych z utworzeniem miejsca do realizacji tego typu przedsięwzięć (miejscowość Milówka).</p> <p>Zakłada się, iż w projekcie weźmie udział ok. 30 osób z obszaru Gminy.</p>		<p>organizacji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz organizacji wsparcia z zakresu zmiany/ podnoszenia kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane będzie na całym obszarze Gminy Milówka (w tym przypadku sama lokalizacja wsparcia będzie poza obszarem rewitalizowanym) – wynika to z faktu, iż problemy społeczne występują także w innych obszarach Gminy, a jedyną możliwością lokalową będą zaadaptowane na cele społeczne pomieszczenia w strażnicy w Milówce. Biorąc pod uwagę, iż koncentracja tych problemów dotyczy w głównej mierze obszaru miejscowości Laliki, odbiorcami wsparcia w pierwszej kolejności będą mieszkańcy Lalik a udostępnienie udziału w projekcie pozostałym mieszkańcom Gminy nastąpi dopiero po ostatecznym ustaleniu, że nie ma już chętnych uczestników z obszaru zdegradowanego (informacje takie zostaną</p>	
--	--	--	---	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

				zawarte w regulaminie udziału w projekcie jako kryterium punktowe, weryfikacja nastąpi na podstawie m.in. formularzy zgłoszeniowych). Gmina dodatkowo z uwagi na problemy komunikacyjne zapewni dojazd chętnym uczestnikom. Zadanie to jest komplementarne z zadaniem inwestycyjnym nr 1 na Liście pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.		
2.	Wysokiej jakości opieka senioralna w Gminie Milówka	W ramach projektu nastąpi wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i grup doświadczających wykluczenia społecznego. Grupę docelową w projekcie stanowią niesamodzielne oraz niepełnosprawne osoby bierne zawodowo w wieku powyżej 60 roku życia oraz ich otoczenie, ze szczególnym uwzględnieniem opiekunów faktycznych, będących zazwyczaj członkami rodzin seniorów. W projekcie udział weźmie 20 osób w wieku powyżej 60 roku życia oraz 20 osób będących opiekunami faktycznymi osób powyżej 60 roku życia. W ramach projektu planuje się: - zapewnienie osobom starszym wsparcia w postaci pracowników socjalnych (wizyty domowe, pomoc w codziennych obowiązkach),	2018-2020	Realizacja projektu wpłynie na występujące na obszarze rewitalizowanym problemy z zakresu: starzejącego się społeczeństwa, i występującej niepełnosprawności oraz wykluczenia społecznego. Przedsięwzięcie jest także odpowiedzią na potrzeby mieszkańców w zakresie zapewnienia opieki nad osobami niepełnosprawnymi/starszymi, czy organizacji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W kontekście tworzenia tzw. grup samopomocowych projekt przyczyni się do aktywizowania	979 944,00 zł, w tym 911 347,00 zł z EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 (Działanie 9.2.5)	2.2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

		<p>- utworzenie Klubu Seniora (20 stałych miejsc) oferującego zagospodarowanie wolnego czasu a także animowanie grup samopomocowych,</p> <p>- usługi specjalistyczne w Klubie Seniora: lekarze, pielęgniarki, dietetycy, psychologowie, psychiatrzy, terapeuci i coache, instruktorzy rekreacji fizycznej.</p>	<p>społeczności lokalnej (osoby bez stałego zajęcia, będą miały możliwość niesienia pomocy innym).</p> <p>9. Przedsięwzięcie realizowane będzie na całym obszarze Gminy Milówka (w tym przypadku również poza obszarem rewitalizowanym) – wynika to z faktu, iż problemy społeczne występują także w innych obszarach Gminy. Biorąc pod uwagę, iż koncentracja tych problemów dotyczy w głównej mierze obszaru miejscowości Laliki, odbiorcami wsparcia w pierwszej kolejności będą mieszkańcy Lalik a udostępnienie udziału w projekcie pozostałym mieszkańcom Gminy nastąpi dopiero po ostatecznym ustaleniu, że nie ma już chętnych uczestników z obszaru zdegradowanego (informacje takie zostaną zawarte w regulaminie udziału w projekcie jako kryterium punktowe,</p>		
--	--	--	---	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

				weryfikacja nastąpi na podstawie m.in. formularzy zgłoszeniowych). Gmina dodatkowo z uwagi na problemy komunikacyjne zapewni dojazd chętnym uczestnikom.		
3.	Termomodernizacja remizy OSP w Lalikach	W ramach zadania planuje się wymianę stolarki okiennej i drzwiowej jak również remont elewacji zewnętrznej. Poprawie ulegnie komfort cieplny budynku jak również koszty jego utrzymania.	2020	Realizacja projektu z jednej strony przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, w zakresie redukcji emisji do atmosfery szkodliwych związków, z drugiej strony pozwoli na wygospodarowanie oszczędności związanych z opłatami za media i przeznaczenie ich na inne cele związane z działalnością OSP. Projekt jest odpowiedzią na problem związany z zanieczyszczeniem powietrza w Lalikach ale i w całej Gminie.	40 000,00 zł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	3.1
4.	Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Milówka	W ramach zadania planowane jest dokonanie wymiany 70 starych, nieekologicznych węglowych kotłów komorowych w budynkach mieszkalnych na nowe, ekologiczne, spełniające aktualne normy i standardy. Zadanie będzie realizowane na terenie całej Gminy Milówka.	2018	Realizacja projektu przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, w zakresie redukcji emisji do atmosfery szkodliwych związków. Projekt jest odpowiedzią na problem związany z zanieczyszczeniem powietrza na terenie Gminy, w tym	700 000,00 zł Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	3.1

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

				<p> miejscowości Laliki. Problem jest istotny z punktu widzenia całej Gminy. Poprawa stanu środowiska tylko na terenie miejscowości Laliki nie przyniesie zakładanych efektów, gdyż problem zanieczyszczenia będzie przenoszony z innych sołectw Gminy. Realizacja projektu również poza obszarem rewitalizowanym ma ogromne przełożenie na cele rewitalizacyjne. </p>		
5.	Przebudowa drogi gminnej „Kotłówka” w Lalikach	W ramach zadania planowane jest wykonanie kompleksowej przebudowy drogi gminnej na odcinku 288 metrów, będącej w bardzo złym stanie technicznym, a stanowiącej jedyny dojazd dla kilkudziesięciu mieszkańców miejscowości.	2018-2019	<p> Z uwagi na fakt, iż droga ta stanowi jedyny możliwy dojazd dla części mieszkańców sołectwa, inwestycja przyczyni się do poprawy komfortu zamieszkiwania, nastąpi zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej, w tym większa dostępność komunikacyjna z innymi miejscowościami. </p>	250 000,00 zł Budżet Państwa (Program Rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej)	1.1
6.	Budowa plenerowej otwartej strefy aktywności przy Szkole Podstawowej w Lalikach	W ramach projektu planowane jest doposażenie obiektów sportowych przy szkole w trzy podwójne urządzenia siłowni zewnętrznej, betonowy stół do tenisa stołowego oraz miejsce wypoczynkowe wyposażone w ławki.	2018	<p> Projekt jest odpowiedzią na problem związany z niedostateczną liczbą miejsc służących rekreacji i zagospodarowania wolnego czasu. Ma to duże znaczenie zwłaszcza pod kątem dzieci i młodzieży, i stanowi </p>	40 000,00 zł Ministerstwo Sportu i Turystyki	1.2

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

				alternatywę dla negatywnych sposobów szukania zajęcia przez dzieci i młodzież. Dodatkowo infrastruktura taka służyć będzie także rozwojowi fizycznemu dzieci, a więc przyczyni się do ograniczania problemów zdrowotnych u dzieci.		
--	--	--	--	--	--	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Lista pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W zakresie pozostałych działań wymienić należy przede wszystkim takie, które zlokalizowane są poza obszarem rewitalizacji, jednakże ich realizacja ma duże znaczenie dla procesu rewitalizacji.

Lp.	Nazwa zadania i jego lokalizacja	Opis zadania	Termin realizacji zadania	Wpływ na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizowanym	Koszt zadania (PLN) i źródła finansowania
1.	<i>Adaptacja budynku starej remizy strażackiej w Milówce na cele prowadzenia usług aktywizacji społeczno – zawodowej</i> <u>Lokalizacja: Milówka</u>	Planowany do adaptacji budynek starej remizy strażackiej na cele prowadzenia usług aktywizacji społeczno-zawodowej wybudowany został pod koniec XIX wieku jako baza sprzętowa działającej od 1889 roku Ochotniczej Straży Pożarnej w Milówce. Wybudowanie w latach 70. ubiegłego wieku nowej remizy strażackiej spowodowało, iż obiekt przestał pełnić swoją pierwotną funkcję. Od tego czasu wykorzystywany był sporadycznie jako warsztat samochodowy czy garaże. W chwili obecnej budynek stanowi magazyn Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Milówce, jednakże z uwagi na pogarszający się jego już i tak zły stan techniczny, jest z roku na rok coraz mniej wykorzystywany. Jednokondygnacyjny budynek remizy o wymiarach 15 x 9 m i powierzchni 135 m ² podzielony jest na trzy pomieszczenia – dwa	2018-2019	Inicjatywa projektu powstała z uwagi na brak możliwości lokalowych dla organizacji różnych inicjatyw społecznych dla potrzebujących mieszkańców. Projekt jest odpowiedzią na potrzeby w zakresie organizacji wsparcia dla osób wykluczonych społecznie, dla bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie dostosowania kwalifikacji do wymogów rynku pracy. Na terenie Gminy nie ma innego budynku, który mógłby być zaadaptowany na ten cel, stąd wynika taka jego lokalizacja (przede wszystkim brakuje infrastruktury możliwej do zagospodarowania na taki cel na	1.203.499,00 zł EFRR – RIT SPd

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	<p>stanowiska samochodowe oraz jedno pomieszczenie biurowo-magazynowe. W ramach zadania planowane jest połączenie wszystkich trzech pomieszczeń w jedną salę szkoleniową, wyposażoną pod kątem prowadzenia zajęć aktywizacyjnych wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia oraz sprzętu dydaktycznego. Ponadto z sali zostanie wydzielone pomieszczenie sanitarne, nad którym, jak również nad ok. 1/3 sali zostanie zabudowany wewnętrzny balkon, zwiększający ilość osób mogących jednocześnie korzystać z obiektu.</p> <p>Celem projektu jest zapewnienie odpowiednich warunków do świadczenia usług aktywizacji społeczno – zawodowej, prowadzonych przez Gminę Milówka oraz jednostki podległe. W budynku częściowa swoją działalność wykonywać będą mogły GOPS, GOK i UG.</p> <p>Przedmiotem projektu jest wykonanie wewnętrznej przebudowy budynku jak również wykonanie remontu dachu i elewacji byłej remizy strażackiej w Milówce, celem adaptacji do prowadzenia zajęć aktywizacji społeczno-zawodowej. Planowana do wykonania sala szkoleniowa zostanie odpowiednio wyposażona, w której prowadzone będą szkolenia, kursy czy zajęcia ramach aktywizacji społeczno – zawodowej. W skład wyposażenia wchodzić będzie odpowiednie umeblowanie (ławki, stoliki, biurka do komputerów itp.) oraz niezbędne</p>	<p>teren rewitalizowanym).</p> <p>W zakresie obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie sołectwa Laliki, należy zaznaczyć, iż wszelkie działania organizowane w tym obiekcie będą preferowały udział mieszkańców Lalik (odpowiednie zapisy w formie kryteriów udziału w projektach miękkich realizowanych w budynku remizy znajdują się w regulaminach rekrutacji do projektów, a weryfikacja uczestników z obszaru rewitalizowanego będzie odbywała się m.in. za pomocą formularzy zgłoszeniowych, list obecności itp.). Z uwagi na utrudnienia komunikacyjne, Gmina zapewni dowóz dla chętnych uczestników takich przedsięwzięć.</p> <p>Zadanie to jest komplementarne z zadaniem „miękkim” nr 1 na Liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p>	
--	---	---	--

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

		<p>urządzenia do prowadzenia zajęć (rzutnik, tablica interaktywna, stanowiska komputerowe, ekran itp.).</p> <p>Gmina generalnie napotyka na problem związany z brakiem miejsca do realizacji różnego typu warsztatów, szkoleń, doradztwa. Do tej pory wykorzystywana na ten cel jest sala ślubów w UG, czy czytelnia w budynku GOK. Jednakże nie zaspokajają one w pełni potrzeb w tym zakresie.</p>			
2.	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Milówka	<p>Zadanie realizowane jest przez Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu (Gmina Milówka jest członkiem) i obejmuje m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie sieci kanalizacyjnej: Milówka: ul. Leszczynowa, ul. Wesoła, ul. Tartaczna, ul. Górską, ul. Graniczna, ul. Witosą, Kolonia Prusów, ul. Potokowa, ul. Sosnowa, ul. Wichrowa, ul. Lazurowa, ul. Łęgowa; Kamesznica: ul. Czerwińskie, ul. Pod Jabłonie, ul. Jodłowa; Szare: Rakockie Koło, Do Pensjonatu; - w zakresie sieci wodociągowej: Kamesznica: ul. Ogrodowa, ul. Beskidzka, ul. Modrzewiowa, ul. Jesionowa, ul. Poczтова; - w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej Laliki: Pochodzita, Kubaszczyki <p>Zadanie obejmuje także wiele pojedynczych przyłączy, wyżej nie wymienionych.</p>	2018-2020	<p>Budowa sieci jest odpowiedzią na potrzeby w zakresie poprawy komfortu zamieszkiwania danego obszaru, a także ochrony środowiska. Jest to kolejny etap realizacji inwestycji z zakresu budowy sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarze Gminy. W tym przypadku część zakresu inwestycji obejmuje także obszar rewitalizowany i odpowiada na problem najniższego wskaźnika skanalizowania miejscowości na tle innych, a także pojedyncze problemy związane z dostępem do wody.</p> <p>% udział sieci kanalizacyjnej w Lalikach na tle całego przedsięwzięcia wynosi ok. 15%</p>	<p>Całkowita wartość inwestycji realizowanej przez Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu wynosi dla sieci kanalizacyjnej 7.670.698,44 zł, dla sieci wodociągowej 1.996.359,53 zł</p>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

				(przy koszcie ok. 800 tys. zł), natomiast budowa wodociągu w Lalikach stanowi ok. 20% całej inwestycji (przy koszcie ok. 500 tys. zł).	
3.	Demontaż, usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Milówka	Zadanie jest realizowane w każdym roku i dotyczy likwidacji wyrobów azbestowych z budynków mieszkalnych. Dofinansowanie z budżetu gminy na ten cel dla mieszkańca wynosi 50%. Każdego roku udaje się zutylizować ok. 75 ton azbestu.	2018-2023	Zadanie realizowane jest na terenie całej Gminy, odpowiada na potrzeby dotyczące ochrony środowiska i zdrowia mieszkańców. Budynki ocieplone azbestem występują nadal na terenie całej Gminy, stąd potrzeba dalszych inwestycji w tym zakresie. Inwestycje takie prowadzone będą także na terenie obszaru rewitalizowanego.	ok. 20 000 zł + wkład własny mieszkańców (na rok)
4.	Stworzenie żłobka, celem zapewnienia wysokiej jakości opieki nad najmłodszymi dziećmi na terenie gminy	Na terenie Milówki istnieje możliwość zaadaptowania pomieszczeń po Gimnazjum (wygaśnięcie nastąpi w czerwcu 2019 r.), na potrzeby żłobka. Przy gimnazjum działa także Przedszkole.	2020-2021	Stworzenie żłobka odpowiada na realizację celu operacyjnego nr 1.3. Obecnie na terenie Gminy nie funkcjonuje żłobek, nie ma więc zapewnionej publicznej opieki na dziećmi do lat 3. Mieszkańcy całej Gminy, w tym również obszaru zdegradowanego zgłaszają zapotrzebowanie na takie usługi. Umożliwiłoby to podjęcie aktywności zawodowej przez osoby opiekujące się dziećmi w tym wieku. Odległość do utworzonego żłobka	350 000,00 zł (planuje się, iż będą to środki własne, w miarę możliwości finansowanie zewnętrzne np. z RPO WSL na lata 2014-2020)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

				z obszaru rewitalizowanego wyniesie ok. 6 km.	
--	--	--	--	--	--

Wśród zadań dodatkowych realizowanych przez Gminę, należy także wymienić działania edukacyjne dotyczące ochrony powietrza, prowadzonych we wszystkich szkołach na terenie Gminy (są to np. przedstawienia teatralne, konkursy plastyczne). Ponadto Gmina kolportuje wśród mieszkańców ulotki dotyczące negatywnych skutków spalania odpadów (ulotka „Kochasz dzieci, nie pal śmieci” itp.).

Istotnym problem na terenie Lalik, ale także na pozostałych obszarach Gminy jest przemoc w rodzinie. W tym przypadku należy zaznaczyć, iż Gmina w 2017 r. realizowała projekt pn. „Stop przemocy w Gminie Milówka”, dzięki środkom pozyskanym z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z Programu Oślonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W okresie od maja do grudnia 2017 r. zrealizowano m.in. następujące działania: szkolenia edukacyjne, konsultacje pracownika socjalnego, porady prawne, warsztaty dla rodziców i opiekunów, zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, opracowano i wydrukowano materiały tematyczne. Całkowity koszt to 90 416 zł, dofinansowanie 61 400 zł. Gmina będzie się znów starała pozyskać środki na poprawę jakości i zwiększenie dostępności do usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie. Realizacja opisanego powyżej projektu ma mieć charakter cykliczny, uzależniony oczywiście od dostępności zewnętrznego dofinansowania. Gmina planuje w ramach kolejnego naboru realizację przedsięwzięcia w 2019 r. Działania te są odpowiedzią na cel 2.3 niniejszego programu. Zakłada się, że z uwagi na dominujący problem z przemocą w rodzinie w sołectwie Laliki, wsparcie będzie kierowane przede wszystkim do potrzebujących z tego obszaru.

Z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej a co się z tym wiąże możliwości podjęcia pracy należy wymienić inwestycję związaną z budową drogi ekspresowej S1, łączącej autostradę w Pyrzowicach z granicą ze Słowacją w Zwardoniu (inwestycja realizowana przez GDDKiA). Wprawdzie istnieje już odcinek biegnący przez Milówkę, Laliki aż do Rajczy, ale istnieją odcinki niedokończone, co nadal nie zapewnia ciągłości wygodnej jazdy m.in. do Żywca. Z punktu widzenia Gminy Milówka, która z uwagi na ukształtowanie terenu ma ograniczoną możliwość w tworzeniu nowych miejsc pracy, poprawa dostępności komunikacyjnej ma zasadnicze znaczenie (zwłaszcza w kontekście miast, w których zatrudnienie w różnych branżach może znaleźć wiele osób).

W tej kategorii projektów uwzględniono także inwestycję pn. „*Termomodernizacja placówek użyteczności publicznej Powiatu Żywieckiego cz. 1*” realizowany przez powiat żywiecki ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Regionalny w ramach Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Jego realizację założono na lata 2018-2020. Wartość projektu 1.720.000,00 zł

Projekt przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza, przede wszystkim w okresie grzewczym, co przełoży się na jakość powietrza w całej Gminie. Projekt obejmuje 5 placówek z terenu powiatu żywieckiego, między innymi Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce. Prace termomodernizacyjne przy ZSO i T dotyczyć będą: - budynku przy ul. Dworcowej 5: ocieplenie całego budynku,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji c.-o.; - budynku przy ul. Dworcowej 17: częściowe ocieplenie budynku - sala gimnastyczna, częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji c.-o., instalacja solarów i fotowoltaiki.

Tabela 39 Plan finansowy dla projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący projekt	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania w zł				
			Środki pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Środki pochodzące ze źródeł prywatnych	Środki pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Środki pochodzące z innych źródeł	SUMA
1	Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Milówka	Gmina Milówka/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	13 968,75	0,00	265 406,25	0,00	279 375,00
2	Wysokiej jakości opieka senioralna w Gminie Milówka	Gmina Milówka/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	68 597,00	0,00	911 347,00	0,00	979 944,00
3	Termomodernizacja remizy OSP w Lalikach	Gmina Milówka	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00 pożyczka częściowo umarzalna w wys. 50%	40 000,00

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

4	Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Milówka	Gmina Milówka	350 000,00	0,00	0,00	350 000,00 pożyczka częściowo umarzalna w wys. 50%	700 000,00
5	Przebudowa drogi gminnej „Kotłówka” w Lalikach	Gmina Milówka	250 000,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00
6	Budowa plenerowej otwartej strefy aktywności przy Szkole Podstawowej w Lalikach	Gmina Milówka	40 000,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00

10. Mechanizmy zapewnienie komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi

Projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne są komplementarne w wymiarach komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno- instytucjonalnej, międzyokresowej i źródeł finansowania.

I. Komplementarność przestrzenna

Uzasadnienie:

W zakresie komplementarności przestrzennej, wyznaczając obszar rewitalizacji posłużono się zasadą iż obszar ten nie może być większy niż 20% obszaru Gminy, a także liczba ludności objętej LPR nie powinna przekraczać 30% mieszkańców Gminy.

Wyznaczając zakres obszaru rewitalizowanego kierowano się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych w samej miejscowości, stanem infrastruktury technicznej, występowaniem zdegradowanych obiektów, obecnością ważnych budynków użyteczności publicznej, obejmując jednocześnie przysiółki oddalone od głównych ulic, obiektów, ale mocno zasiedlone. Należy jednak podkreślić fakt, iż Gmina realizuje wiele inwestycji, przedsięwzięć, które są skierowane do całej Gminy i jej wszystkich mieszkańców, a które w jakiejś części dotyczą także samego sołectwa Laliki. Mamy więc do czynienia z inwestycjami wykraczającymi poza obszar rewitalizowany, ale znacznie na niego oddziałującymi (np. adaptacja strażnicy w miejscowości Milówka na cele usług społeczno- aktywizacyjnych, inwestycje w sieć wodno- kanalizacyjną, inwestycje drogowe, a także z zakresu poprawy stanu środowiska naturalnego). Sytuacja taka dotyczy także działań edukacyjnych czy też z zakresu pomocy społecznej, skierowanych do mieszkańców całej Gminy, celem poprawy jakości życia wszystkim potrzebującym (problemy dotyczące bezrobocia, starzejącego się społeczeństwa, wykluczenia społecznego dotyczą także osoby/ rodziny z innych miejscowości, stąd nie można ich ograniczyć tylko do wyznaczonego obszaru rewitalizacji), należy jednak zaznaczyć, iż w tym zakresie priorytetowo będą traktowani mieszkańcy Lalik.

II. Komplementarność problemowa

Uzasadnienie:

Zaplanowane przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniają i oddziałują na siebie w aspektach społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym (remont dróg, budowa sieci wodno-kanalizacyjnej, tworzenie nowych miejsc do wypoczynku, poprawa jakości powietrza, stworzenie miejsca do świadczenia usług społecznych, realizacji przedsięwzięć aktywizujących społeczność, podnoszących ich kwalifikacje, ograniczenie bezrobocia, występowania patologii społecznych).

Poprawa warunków przestrzenno-funkcjonalnych umożliwi lepszą mobilność mieszkańców obszarów, których ten problem dotyczy. Gmina zapewni mieszkańcom możliwość aktywnego uczestnictwa w różnych inicjatywach (transport dla uczestników działań organizowanych poza miejscowością). Zaadoptowana strażnica na cele świadczenia usług społecznych umożliwi Gminie organizację przedsięwzięć miękkich, które przyczynią się do ograniczenia problemów społecznych (do tej pory brakowało takiego obiektu w Gminie).

Poprawa stanu infrastruktury w dużym stopniu przełoży się na ograniczenie problemów społecznych, np. nowe miejsca aktywnego wypoczynku stworzą alternatywę dla spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, poprawa jakości powietrza wpłynie na stan zdrowia mieszkańców, który jest znów wyznacznikiem aktywności zawodowej.

III. Komplementarność proceduralno- instytucjonalna

Uzasadnienie:

W zakresie tego aspektu najważniejsze znaczenie ma właściwe zarządzanie programem rewitalizacji, przy współudziale różnych podmiotów, organizacji, mieszkańców i władarzy Gminy.

Na potrzeby funkcjonowania i wdrażania LPR powołany zostanie Zespół ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka. W ramach Zespołu przewiduje się udział różnych osób/podmiotów którzy wspólnie będą wykonywali czynności związane z wdrażaniem, a potem kontrolą LPR. Głównym inicjatorem zadań rewitalizacyjnych jest Gmina Milówka, jednakże aby dobrze dotrzeć do problemu niezbędna jest pomoc GOPS-u w zakresie problemów społecznych, sołtysa miejscowości, który najlepiej zna mieszkańców, Stowarzyszenia/organizacje/koła działające na terenie miejscowości (do

wspólnej organizacji działań, również tych finansowanych ze środków własnych a mających duże znaczenie dla mieszkańców).

Taka forma pozwoli efektywnie współdziałać i wzajemnie się uzupełniać wskazanym podmiotom. Spójność procedur zostanie zapewniona poprzez ustalenie jednakowych zasad wprowadzania zmian do dokumentu, propozycji nowych zadań, itp. Zapisy takie znajdują się w regulaminie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Na etapie opracowywania LPR, poza pracownikami Urzędu Gminy, udział wzięły inne jednostki organizacyjne i podmioty działające na terenie Gminy.

Za realizację poszczególnych przedsięwzięć odpowiadać będą pracownicy UG, przy udziale osób z instytucji/ podmiotów, których dany projekt dotyczy (np. GOPS).

Duże znaczenie będzie miało monitorowanie procesu rewitalizacji, w zakresie postępów w realizacji zadań inwestycyjnych, a także kontroli osiągniętych efektów.

IV. Komplementarność międzyokresowa

Uzasadnienie:

Wybrane projekty są komplementarne z projektami realizowanymi w okresie programowania 2007-2013. Są zatem ich kontynuacją/ uzupełnieniem. Większość zadań realizowano z punktu widzenia całej Gminy, obejmując także obszar miejscowości Laliki. Poniżej przedstawiono zrealizowane przedsięwzięcia zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i „miękkim”. W zakresie projektów inwestycyjnych należy dodać, iż gmina realizowała bardzo dużo przedsięwzięć drogowych finansowanych z Budżetu Państwa, których nie sposób wymienić w niniejszym dokumencie.

Przykładowe działania inwestycyjne:

1. Projekt „*Wzrost atrakcyjności turystycznej Gminy Milówka poprzez budowę amfiteatru na cele imprez sportowo-kulturalnych*”. W ramach zadania wybudowany został amfiteatr w Milówce wraz z zagospodarowaniem otaczającego terenu. Całkowity koszt zadania wyniósł 806.369,35 zł w tym dofinansowanie z UE w ramach PROW 2007 – 2013 w kwocie 500.000,00 zł. Zadanie zostało rozpoczęte w 2013 roku, natomiast zakończone w 2014 roku.
2. Projekt „*Rozszerzenie infrastruktury turystycznej pogranicza poprzez budowę obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych w miejscowościach Krasno nad Kysucou i Milówka*”. W ramach zadania, realizowanego wspólnie z miejscowością Krasno nad Kysucou na

Słowacji, wybudowane zostały przy budynku Gimnazjum w Milówce boisko sportowe wraz z zagospodarowaniem terenu. Ponadto w ramach projektu został wybudowany betonowy skateparku. Wartość całego zadania wyniosła 1.326.122,77 zł i było dofinansowane w 85% z UE w ramach Programu Współpracy Transgranicznej PL-SK 2007 – 2013

3. Projekt „*Termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury w Milówce*”. W ramach zadania wykonano prace termomodernizacyjne polegające na ociepleniu dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej jak również modernizacja instalacji centralnego ogrzewania. Dodatkowo wykonano piaskowanie całej elewacji zewnętrznej budynku celem odsłonięcia cegły oraz remont poszycia dachowego. Całkowita wartość zadania wynosi 556.633,00 zł z czego pozyskane dofinansowanie z WFOŚiGW w Katowicach wyniosło 184.197,00 zł.
4. Projekt „*Zabezpieczenie przyczółka mostu w ciągu drogi gminnej Czerna w Lalikach*”. W ramach zadania zostało wykonane zabezpieczenie jednego z przyczółków mostu, uszkodzonego w wyniku powodzi. Wartość całego zadania wyniosła 110.852,08 zł w tym pozyskane dofinansowanie z Budżetu Państwa na usuwanie skutków powodzi w wysokości 88.681,00 zł
5. Projekt „*Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania południowo-zachodniego skrzydła budynku Gimnazjum w Milówce na przedszkole oraz adaptacja części poddasza nieużytkowego na gimnazjalne sale lekcyjne*”. W ramach zadania zaadaptowano nieużytkowe poddasze budynku Gimnazjum na trzy sale lekcyjne oraz wydzielono i przebudowano część budynku Gimnazjum z przeznaczeniem pod przedszkole. Zadanie rozpoczęto w roku 2014 i ukończono w 2015 roku. Wartość całego zadania to 1.013.159 zł i było finansowane w całości ze środków własnych Gminy Milówka.
6. Projekt „*Budowa transgranicznej słowacko-polskiej trasy turystycznej*”. W ramach zadania, realizowanego wspólnie z miejscowością Krasno nad Kysucou na Słowacji, w roku 2017 wykonano w miejscowości Milówka remonty czterech odcinków dróg gminnych: od mostu „U Kuli” do granicy z Gminą Rajcza, od przysiółka „Kosorki” do osuwiska w Prusowie, od ul. Targowej do Placu Quirinich oraz od ul. Wodnej do ul. Jana Kazimierza. Wartość tej części zadania wyniosła 475.619,95 zł i było dofinansowane w 85% z UE w ramach Programu Współpracy Transgranicznej INTERREG V-A Polska – Słowacja 2014 – 2020.

7. Projekt „*Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Milówka*”. W ramach zadania dokonano modernizacji 45 kotłowni w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy, wymieniając niskowydajne nieekologiczne kotły komorowe na ekologiczne spełniające aktualne standardy emisyjne. Zamontowano 33 kotły węglowe 5 klasy, 11 kotłów 5 klasy na pellet oraz 1 kocioł opalany olejem opałowym. Wartość całego zadania wyniosła 594.016,71 zł w tym pozyskane dofinansowanie z WFOŚiGW w Katowicach w postaci dotacji i pożyczki w wysokości 224.645,00 zł.

Działania miękkie:

1. Gmina Milówka wraz z GOPS w okresie 2008-2015 realizowała projekt pn. „Milówka. Nowe umiejętności lepsza perspektywa”. Projekt ten był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Łączna wartość projektu: 1 032 351,81 zł. W ramach projektu objęto wsparciem 88 kobiet i 28 mężczyzn. Dla każdego z uczestników i uczestniczek zastosowano odpowiednie instrumenty aktywnej integracji, w tym m.in.: trening komunikacji i kompetencji społecznych, indywidualne doradztwo zawodowe z badaniem predyspozycji zawodowych, indywidualne wsparcia terapeutyczno/psychologiczne, trening w pomocy w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem komputera, dodatkowo dla kobiet przeprowadzono warsztaty rozwoju osobistego. Po zakończeniu działań miękkich uczestnicy brali udział w szkoleniach zawodowych.
2. W okresie 2016-2017 Gmina Milówka w partnerstwie z PCPR oraz pięcioma gminami powiatu żywieckiego realizowała projekt pt. „Razem w lepszą Przyszłość”. Projekt ten był współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałania 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – tryb pozakonkursowy w Osi Priorytetowej IX – Włączenie społeczne, Działanie 9.1 – Aktywna integracja. Realizowane przez GOPS Milówka dwuletnie działania, objęły bezpośrednim wsparciem łącznie 37 uczestników i uczestniczek projektu oraz ich otoczenie. Zrealizowana siatka usług w ramach zadań prowadzonych przez GOPS w Milówce to:

- a) Trening motywacyjny – warsztaty wyjazdowe dla Uczestniczek i Uczestników projektu oraz ich najbliższego otoczenia;
- b) Trening umiejętności społecznych – warsztaty grupowe;
- c) Doradztwo zawodowe - indywidualne;
- d) Akademia poszukiwania pracy – warsztaty grupowe;
- e) Akademia zarządzania finansami i kształtowanie wizerunku – warsztaty grupowe;
- f) Punkt poradnictwa prawnego - indywidualne;
- g) Indywidualne kursy zawodowe;
- h) Staże;
- i) Działania o charakterze środowiskowym.

Wartość projektu przypadająca na działania prowadzone przez GOPS: 632 716,87 zł.

W procesie rewitalizacji możliwość wykorzystania rezultatów działań zrealizowanych w poprzedniej perspektywie ma duże znaczenie (dotyczy to zarówno utworzonej/zmodernizowanej infrastruktury, ale także działań miękkich o charakterze społeczno- edukacyjnym). W zakresie działań miękkich, wsparcie w nowej perspektywie będzie ukierunkowane na osoby, które nie zostały objęte pomocą w poprzednim okresie programowania, bądź też poprzez zaoferowanie tym samym osobom innej pomocy, bardziej adekwatnej do zmian jakie zaszły na przestrzeni ostatnich lat. Większy nacisk kładziony będzie także na mieszkańców Lalik, z uwagi na kumulację negatywnych zjawisk społecznych na tym obszarze. W kontekście działań infrastrukturalnych, nowa perspektywa umożliwi kontynuację inwestycji lub ich rozszerzenie, co nie było możliwe do przeprowadzenia w latach poprzednich (np. z uwagi na brak możliwości finansowych, brak źródeł finansowania, priorytetowe inwestycje na innych obszarach Gminy, itp).

V. Komplementarność źródeł finansowania

Uzasadnienie:

Projekty/przedsięwzięcia wskazane w LPR mają podane różne źródła finansowania. Gmina, jednostki organizacyjne, będą się starały szukać środków pomocowych na realizację zadań w różnych programach operacyjnych, przy założeniu wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania. Komplementarność oznacza także umiejętność łączenia różnych źródeł finansowania. Zaznacza się, iż głównym źródłem finansowania

wymienionych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą środki w ramach RPO WSL 2014-2020, WFOŚiGW, budżetu państwa.

Gmina przejawia dużą aktywność w zakresie pozyskiwania źródeł zewnętrznych do sfinansowania wielu przedsięwzięć. W poprzedniej perspektywie były to inwestycje z zakresu:

- infrastruktury drogowej (również w tym przypadku są to wielonakładowe inwestycje, które Gmina stara się realizować sukcesywnie zgodnie z przyjętym planem ważności i kolejności działań. W obecnej perspektywie mocno ograniczono możliwość aplikowania o środki zewnętrzne na ten cel). W przypadku dróg, problem stanowią także drogi powiatowe i wojewódzkie, które przebiegają przez Gminę, a inwestycje w ich zakresie nie zależą od samej Gminy – kwestia dotyczy braku chodników, stanu technicznego dróg. Mieszkańcy często nie rozumiejąc tego problemu obarczając Gminę winą za ich zły stan.
- infrastruktury rekreacyjno – sportowo – turystycznej – w tym przypadku Gmina bardzo wiele skorzystała w poprzedniej perspektywie budując ścieżki rowerowe, place zabaw, boiska, amfiteatr. Z uwagi na turystyczny charakter Gminy, infrastruktura ta ma kluczowe znaczenie dla jej rozwoju. Miejsca takie, także w odczuciu mieszkańców stanowią ważne miejsce pod kątem spędzania wolnego czasu.
- działania edukacyjne skierowane do uczniów, przedszkolaków, działania na rzecz osób korzystających z pomocy GOPS, organizacja oddolnych inicjatyw społecznych w postaci przeprowadzania kursów zawodowych itd. Ten obszar pomimo wielu działań nadal wymaga szerokiego wsparcia.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

W ramach przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 udział wzięli:

- Mieszkańcy poszczególnych miejscowości Gminy Milówka, w tym mieszkańcy obszarów zdegradowanych,
- Przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe prowadzący działalność na obszarze Gminy Milówka,
- Urząd Gminy w Milówce oraz jednostki organizacyjne Gminy, w tym przede wszystkim: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Pozostałe podmioty i jednostki prowadzące działalność w zakresie kultury, oświaty i sportu, działające na terenie Gminy Milówka,
- Pośrednio Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu i Komenda Powiatowa Policji w Żywcu poprzez udostępnienie danych statystycznych dotyczących obszaru Gminy Milówka.

Aby zachęcić jak największą liczbę mieszkańców do udziału w tworzeniu niniejszego dokumentu bazowano przede wszystkim na kontaktach z urzędnikami, a także czołowymi przedstawicielami lokalnej społeczności. Zorganizowano spotkania wiejskiej, które zostały wyznaczone w dniach i godzinach sprzyjających jak największej frekwencji.

Formą kontaktu pośredniego były także kwestionariusze ankiet, które zostały rozdane mieszkańcom za pośrednictwem sołtysów, pracowników UG, GOPS-u. To pozwoliło także na zachowanie anonimowości a więc trafienia do odbiorców niechętnych do kontaktów bezpośrednich.

Część informacji na powyższy temat znalazła się w rozdziale 1 niniejszego dokumentu.

Bardziej formalną inicjatywą będzie powołanie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023.

Na etapie wdrażania i monitorowania Programu działać będzie przede wszystkim powołany Zespół, natomiast istnieje możliwość czynnego udziału chętnych osób, za pośrednictwem np. sołtysów/ radnych, którzy w toku pełnionej funkcji mają kontakt z mieszkańcami i mogą poruszać z nimi kwestie występujących na danym obszarze problemów,

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

propozycji zadań, przedsięwzięć. Dużą pomoc w dotarciu z informacją do mieszkańców oferują także księża (np. w drodze ogłoszeń podczas mszy).

Główną grupą społeczną jakiej dedykowane są działania w ramach procesu rewitalizacji to w kontekście problemów społecznych osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz wykluczone społecznie, osoby starsze, niepełnosprawne.

W kontekście problemów infrastrukturalnych są to wszyscy mieszkańcy, których dotyka problem m.in. utrudnionych dojazdów komunikacyjnych czy też zanieczyszczonego powietrza.

12. System wdrażania programu rewitalizacji

Ważną inicjatywą w zakresie realizacji zasady partycypacji będzie powołanie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 po uchwaleniu dokumentu.

Zespół składać się będzie z:

- Wójta Gminy Milówka,
- Sekretarza Gminy Milówka,
- Pracownika Referatu Inwestycji i Rozwoju Gminy – Fundusze Zewnętrzne,
- Przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sołtysa Lalik,
- Przewodniczącego Rady Sołeckiej z Lalik,
- Pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (2 osoby),
- Przedstawicieli organizacji pozarządowych z obszaru miejscowości Lalik,
- Przedstawicieli przedsiębiorców działających na terenie miejscowości Lalik.

Ważnym punktem procesu wdrażania programu rewitalizacji będzie partycypacja mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odbywać się to będzie w okresach przynajmniej półrocznych, w formie organizacji spotkań zorganizowanych przez sołtysa/ radnych, na których mieszkańcy będą mogli wyrazić swoją opinię na temat realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, czy też zgłosić dodatkowe potrzeby/ uwagi. Dodatkowo na stronie internetowej Urzędu Gminy zamieszczane będą ankiety, które dadzą możliwość

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

wypowiedzenia się w kwestii procesu rewitalizacyjnego jaki zachodzi na wyznaczonym obszarze. Badanie ankietowe będą prowadzone także na etapie realizacji projektów miękkich (na początku realizacji projektu oraz na zakończenie). Te dodatkowe informacje od mieszkańców będą analizowane podczas spotkań formalnego Zespołu.

Do zadań Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 należy będzie m.in.:

- rozpatrywanie propozycji aktualizacji programu rewitalizacji, w tym: dotyczących modyfikacji zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji, jak również aktualizacji celów i projektów rewitalizacji,
- poszukiwanie źródeł finansowania i inicjowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zgłaszanie ewentualnych problemów o charakterze społecznym oraz infrastrukturalnym pojawiających się na obszarze rewitalizowanym,
- monitorowanie efektów działań realizowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji.

Opracowany zostanie regulamin Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023, w którym mowa będzie przede wszystkim o okolicznościach i terminach spotkań, o zakresie działalności Zespołu i konieczności dokonywania okresowych analiz w zakresie wdrażania LPR.

Działalność Zespołu będzie miała przełożenie na efektywność realizacji Programu. Na etapie opracowywania działań inwestycyjnych konkretny, merytoryczny wkład do projektu będzie wynikać z sugestii osób wchodzących w skład Zespołu. Zestawienie osób reprezentujących różne środowiska i zakres wiedzy ma duże znaczenie, zwłaszcza w kontekście poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Nie każda propozycja znajdzie pokrycie w zakresie dostępnych programów pomocowych, a idąc w drugą stronę na etapie opracowywania przedsięwzięcia przez pracowników Urzędu Gminy ważne będzie uwzględnienie wszelkich uwag ze strony lokalnej społeczności, a w przypadku rozbieżnych uwag dokonanie stosowanej konfrontacji i wypracowanie tzw. „złotego środka”. W momencie realizacji zadań, rolą członków Zespołu będzie informowanie mieszkańców o

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

zakresie inwestycji, będzie to miało duże znaczenie w przypadku realizacji tzw. zadań miękkich, podczas rekrutacji do projektu. Rolą zespołu będzie także zgłaszanie wszelkich nowych problemów na obszarze rewitalizowanym, które mogą mieć przełożenie na propozycje nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wprowadzenie nowych zadań rewitalizacyjnych wymagać będzie ustalenia tego na forum Zespołu i ostatecznej akceptacji Wójta Gminy.

Po każdym zrealizowanym przedsięwzięciu nastąpi analiza i ocena zakładanych celów i wskaźników z końcowymi efektami.

W ramach poniższej tabeli zestawiono kluczowe etapy, związane z wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2017 – 2023, wraz z wyszczególnieniem ich ram czasowych.

Tabela 40 Harmonogram Realizacji LPR

Lp.	Zadanie	Termin	Odpowiedzialny za realizację
1.	Opracowanie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023”	Listopad 2015 Sierpień 2018	Wójt Gminy
2.	Przyjęcie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023”	Wrzesień 2018 r.	Rada Gminy Milówka
3.	Powołanie Zespołu ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023	Wrzesień 2018 r.	Przewodniczący Zespołu
4.	Realizacja zadań objętych LPR	2018 – 2023 r.	Zespół ds. rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

5.	Dokonywanie okresowych analiz i uaktualnienie Lokalnego Programu Rewitalizacji	Wg potrzeb	Zespół ds. rewitalizacji
6.	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację LPR ze względu na zakładany cel i zrealizowane zadania.	IV kw. 2023	Zespół, któremu Wójt Gminy zleci to zadanie
7.	Przyjęcie raportu z realizacji LPR	Grudzień 2023 r.	Rada Gminy Milówka

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań i systemu wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Monitoring w zakresie stworzonego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023 oznaczać będzie czynności polegające na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji działań rewitalizacyjnych zapisanych w programie oraz wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój Gminy. Weryfikacji podlegać będzie stopień osiągnięcia założonych wskaźników, przekładających się na osiągnięcie celów rewitalizacyjnych.

W trakcie okresu objętego niniejszym Programem, niezbędna okaże się także weryfikacja i ewentualne uzupełnienie danych w zakresie zjawisk:

- Społecznych (demografia, rynek pracy, opieka społeczna, poziom edukacji, problemy społeczne na obszarze objętym procesem rewitalizacyjnym),
- Gospodarczych (dane dotyczące przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- Środowiskowych (stan środowiska naturalnego, poziom norm środowiskowych),
- Przestrzenno- funkcjonalnych (wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, dostęp do podstawowych usług),

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

- Technicznych (stan techniczny obiektów budowlanych).

Pomiar danych w zakresie w/w zjawisk będzie prowadzony raz na rok (z wyjątkiem sytuacji nieprzewidzianych mających duże przełożenie na koncentrację zjawisk kryzysowych – wówczas analiza musi nastąpić natychmiast).

Monitorowanie realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań rewitalizacyjnych, w oparciu o szereg wskaźników, które zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Wskaźniki zostały określone na podstawie zakresu LPR w kontekście celów i zadań. Ich pomiar musi nastąpić w momencie realizacji danego przedsięwzięcia inwestycyjnego, ale także na koniec okresu wdrażania LPR, aby podsumować ogólnie stopień osiągnięcia założonych celów. Ważnym elementem będzie także podsumowanie realizacji zadań (tytuł projektu, ostateczny zakres projektu, podmiot odpowiedzialny za jego realizację), w przypadku kiedy jakieś zadania nie zostaną zrealizowane niezbędna będzie konieczność wyjaśnienia tych okoliczności.

Tabela 41 Wskaźniki przyjęte na potrzeby monitoringu LPR

Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Powierzchnia obszaru objętego procesem rewitalizacji	ha	0	811,16
Liczba budynków poddanych procesom rewitalizacji (termomodernizacja)	sztuka	0	2
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych przedsięwzięciami tzw. miękkimi	osoba	0	70

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Liczba projektów rewitalizacyjnych zrealizowanych na wyznaczonym obszarze	sztuka	0	6
Liczba mieszkańców obszaru objętego procesem rewitalizacji	osoba	0	987

Tabela 42 Wskaźniki w zakresie poprawy problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, techniczno- funkcjonalnych i przestrzennych w odniesieniu do celów Lokalnego Programu Rewitalizacji

Cele LPR	Wartość bazowa wg danych statystycznych opisanych w rozdziale 3 i 6 niniejszego dokumentu (dane za 2016 r.)	Wskaźniki i oczekiwane wartości docelowe po zakończonym procesie rewitalizacyjnym
Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych - 21, Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w miejscowości Laliki - 12, Liczba osób w rodzinie w miejscowości Laliki, którym przyznana została pomoc społeczna - 97, Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w miejscowości Laliki - 7, Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej z matematyki w Szkole Podstawowej w Lalikach – 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych - 17, Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w miejscowości Laliki - 10, Liczba osób w rodzinie w miejscowości Laliki, którym przyznana została pomoc społeczna - 85, Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w miejscowości Laliki - 5, Wyniki ze sprawdzianu po szkole podstawowej z matematyki w Szkole Podstawowej w Lalikach –

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

	49,4% .	53% .
Modernizacja oraz budowa infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Stan dróg (liczba miejsc o najgorszym stanie dróg do powierzchni danej miejscowości) dla miejscowości Laliki – 51,5%, • Liczba obiektów zdegradowanych, które poddano procesom rewitalizacji - 0 	<ul style="list-style-type: none"> • Stan dróg (liczba miejsc o najgorszym stanie dróg do powierzchni danej miejscowości) dla miejscowości Laliki – 45%, • Liczba obiektów zdegradowanych, które poddano procesom rewitalizacji - 3
Poprawa stanu środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> • % skanalizowania w miejscowości Laliki – 43,6%, • Liczba obiektów poddanych termomodernizacji w miejscowości Laliki - 0, • Liczba gospodarstw domowych, w których wymieniono źródła ogrzewania dla miejscowości Laliki - 0 • Liczba budynków, z których usunięto azbest dla miejscowości Laliki - 0 	<ul style="list-style-type: none"> • % skanalizowania w miejscowości Laliki – 75%, • Liczba obiektów poddanych termomodernizacji w miejscowości Laliki - 2, • Liczba gospodarstw domowych, w których wymieniono źródła ogrzewania dla miejscowości Laliki - 15 • Liczba budynków, z których usunięto azbest dla miejscowości Laliki - 10

W przypadku wskaźników wymienionych w tabeli 42 nastąpi porównanie wskaźników przed procesem rewitalizacji i po procesie rewitalizacji. Źródłem informacji o wskaźnikach będą statystyki PUP, GOPS, w kontekście danych społecznych, a także wszelkie dane z Urzędu Gminy (demografia, dane w zakresie zrealizowanych inwestycji drogowych, wodno-kanalizacyjnych, rekreacyjnych itd.).

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

14. Spis tabel

Tabela 1 Lokalizacja i terminy spotkań i konsultacji.....	6
Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Milówka w latach 2011–2016 według miejscowości	12
Tabela 3 Struktura ludności według grup ekonomicznych w Gminie Milówka w 2016 według miejscowości	14
Tabela 4 Wskaźniki według grup ekonomicznych w miejscowościach Gminy Milówka (2016 rok)	15
Tabela 5 Liczba urodzeń oraz zgonów na terenie Gminy Milówka w latach 2011–2016	16
Tabela 6 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w latach 2014-2016	17
Tabela 7 Migracje (liczba zameldowań i wymeldowań ogółem) na terenie Gminy Milówka w latach 2011–2016	18
Tabela 8 Saldo migracji na 1000 mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w latach 2015-2016.....	19
Tabela 9 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Milówka w latach 2011-2016 w podziale na miejscowości	20
Tabela 10 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Milówka w latach 2011-2016 w podziale na kobiety i mężczyzn.....	21
Tabela 11 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2011	21
Tabela 12 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2012	22
Tabela 13 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2013	22
Tabela 14 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2014	22
Tabela 15 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2015	23
Tabela 16 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w roku 2016	23
Tabela 17 Osoby bezrobotne w tzw. szczególnej sytuacji (do 25 roku życia) w Gminie Milówka w latach 2011-2016.....	24
Tabela 18 Osoby bezrobotne w tzw. szczególnej sytuacji (powyżej 50 roku życia) w Gminie Milówka w latach 2011-2016.....	24
Tabela 19 Osoby bezrobotne w tzw. szczególnej sytuacji (bez kwalifikacji zawodowych) w Gminie Milówka w latach 2011-2016.....	25
Tabela 20 Udział osób niepełnosprawnych w poszczególnych miejscowościach Gminy	27
Tabela 21 Kolizje drogowe na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016	28

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Milówka na lata 2018-2023

Tabela 22 Interwencje związane z przemocą w rodzinie na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016.....	29
Tabela 23 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w sołectwach Gminy Milówka w latach 2014-2016.....	31
Tabela 24 Udział osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach Gminy w latach 2014-2016.....	31
Tabela 25 Ilość organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców Gminy Milówka	33
Tabela 26 Poziome przedsiębiorczości w poszczególnych miejscowościach Gminy Milówka w 2017 r.....	34
Tabela 27 Miejsca o najgorszym stanie dróg na terenie Gminy Milówka.....	37
Tabela 28 Przysiółki najbardziej oddalone od dróg powiatowych	39
Tabela 29 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 r. (średnia z przedmiotów).....	43
Tabela 30 Wyniki ze sprawdzianu w szkołach podstawowych w 2016 r. (średnia z przedmiotów)	43
Tabela 31 Dostęp do publicznej infrastruktury społecznej na terenie Gminy	45
Tabela 32 Dane dotyczące mieszkalnictwa w Gminie Milówka w latach 2011-2014.....	47
Tabela 33 Mieszkania wyposażone w wodociąg, centralne ogrzewanie, gaz sieciowy w Gminie Milówka w latach 2011-2014.....	47
Tabela 34 Wartości wskaźników opracowanych na podstawie diagnozy ilościowej dla miejscowości Gminy Milówka.....	52
Tabela 35 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	55
Tabela 36 Opinie mieszkańców na temat głównych problemów występujących w poszczególnych sołectwach Gminy	58
Tabela 37 Podsumowanie obszaru rewitalizacji	68
Tabela 38 Wykaz zadań podstawowych	84
Tabela 39 Plan finansowy dla projektów rewitalizacyjnych.....	98
Tabela 40 Harmonogram Realizacji LPR	110
Tabela 41 Wskaźniki przyjęte na potrzeby monitoringu LPR	112
Tabela 42 Wskaźniki w zakresie poprawy problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, techniczno- funkcjonalnych i przestrzennych w odniesieniu do celów Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	113

15. Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Milówka w latach 2011–2016	12
Wykres 2 Struktura ludności w Gminie Milówka w roku 2016 według miejscowości	13
Wykres 3 Przyrost naturalny w sołectwach Gminy Milówka w latach 2011–2016	17
Wykres 4 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2016	26
Wykres 5 Powody przyznania pomocy społecznej w roku 2016 w Gminie Milówka	30
Wykres 6 Główne problemy społeczne w opinii mieszkańców poszczególnych sołectw	60
Wykres 7 Powody przyznania pomocy społecznej w roku 2016 w miejscowości Laliki	73
Wykres 8 Ocena jakości wybranych obszarów życia w skali od 1 do 5 (1- bardzo zła, 2 – zła, 3 – przeciętna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra)	77
Wykres 9 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań miękkich (%)	78
Wykres 10 Propozycje dla lokalnych władz w zakresie działań infrastrukturalnych (%)	79

16. Spis map

Mapa 1 Obszar rewitalizacji na tle Gminy Milówka	66
Mapa 2 Obszar rewitalizacji w sołectwie Laliki	67